

List izhaja vsak dan zjutraj raz
5 mesece L. 22.—, pol leta L.
1.650 več.— Posamezne šte-
v. v širini 1 kolone (72m)
svetline, zahvale, poslane,
Mali oglasi: 30

1. mesec L. 8.—
2. mesec L. 16.—
3. mesec L. 24.—
4. mesec L. 32.—
5. mesec L. 40.—
6. mesec L. 48.—
7. mesec L. 56.—
8. mesec L. 64.—
9. mesec L. 72.—
10. mesec L. 80.—
11. mesec L. 88.—
12. mesec L. 96.—
13. mesec L. 104.—
14. mesec L. 112.—
15. mesec L. 120.—
16. mesec L. 128.—
17. mesec L. 136.—
18. mesec L. 144.—
19. mesec L. 152.—
20. mesec L. 160.—
21. mesec L. 168.—
22. mesec L. 176.—
23. mesec L. 184.—
24. mesec L. 192.—
25. mesec L. 200.—
26. mesec L. 208.—
27. mesec L. 216.—
28. mesec L. 224.—
29. mesec L. 232.—
30. mesec L. 240.—
31. mesec L. 248.—
32. mesec L. 256.—
33. mesec L. 264.—
34. mesec L. 272.—
35. mesec L. 280.—
36. mesec L. 288.—
37. mesec L. 296.—
38. mesec L. 304.—
39. mesec L. 312.—
40. mesec L. 320.—
41. mesec L. 328.—
42. mesec L. 336.—
43. mesec L. 344.—
44. mesec L. 352.—
45. mesec L. 360.—
46. mesec L. 368.—
47. mesec L. 376.—
48. mesec L. 384.—
49. mesec L. 392.—
50. mesec L. 400.—
51. mesec L. 408.—
52. mesec L. 416.—
53. mesec L. 424.—
54. mesec L. 432.—
55. mesec L. 440.—
56. mesec L. 448.—
57. mesec L. 456.—
58. mesec L. 464.—
59. mesec L. 472.—
60. mesec L. 480.—
61. mesec L. 488.—
62. mesec L. 496.—
63. mesec L. 504.—
64. mesec L. 512.—
65. mesec L. 520.—
66. mesec L. 528.—
67. mesec L. 536.—
68. mesec L. 544.—
69. mesec L. 552.—
70. mesec L. 560.—
71. mesec L. 568.—
72. mesec L. 576.—
73. mesec L. 584.—
74. mesec L. 592.—
75. mesec L. 600.—
76. mesec L. 608.—
77. mesec L. 616.—
78. mesec L. 624.—
79. mesec L. 632.—
80. mesec L. 640.—
81. mesec L. 648.—
82. mesec L. 656.—
83. mesec L. 664.—
84. mesec L. 672.—
85. mesec L. 680.—
86. mesec L. 688.—
87. mesec L. 696.—
88. mesec L. 704.—
89. mesec L. 712.—
90. mesec L. 720.—
91. mesec L. 728.—
92. mesec L. 736.—
93. mesec L. 744.—
94. mesec L. 752.—
95. mesec L. 760.—
96. mesec L. 768.—
97. mesec L. 776.—
98. mesec L. 784.—
99. mesec L. 792.—
100. mesec L. 800.—

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francosa d'Assisi 20. Te-
lefon 11-57. Dopolni naj se pošilja izključno uredništvu, oglasi, reklama-
cije in denar pa upravnisti. Rokopis se ne vračajo. Nepriskrben
pisma se ne sprejmejo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost“
Poduredništvo v Gorici: ulica Glosse Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327
Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Važna naša bitka

Omenili smo že v „Edinosti“ živahni odziv, ki je sledil s strani naše javnosti našemu pozivu, naj vsi brez izjeme in iz vseh krajev pišejo v „Edinost“ o vprašanih — vselej in žarjasto narave — ki se nanašajo na domačo obščino, na domači okraj. Ta razveseljivi odziv je obogatil krog dopisnikov „Edinosti“ z novimi našimi prijatelji, ki so stali do sedaj ob strani. Koliko so s tem grešili, dokazujejo njihovi dopisi sami, ki kažejo redek dar opazovanja, pravilnega presojanja in vrednotenja stvari ter zares presenetljivo nepokvarjeno inteligenco naših novih sotrudnikov iz kmet-
skih in delavskih vrst.

Tudi ta dva stanova morata sodelovati pri ustvarjanju našega skupnega javnega mnenja, ki naj prihaja do izraza v „Edinosti“. Da je to mogoče, da ni treba, da je človek šel ravno skozi vse šole tega sveta, ako hoče kaj sporočiti svojemu listu, to so jasno in neizpodbitno dokazali ravno oni dopisi, ki so nam jih poslali oni naši kmetje in delavci, kateri so se takoj odzvali našemu pozivu. To gibanje se mora torej nadaljevati. „Edinost“ ni nikako glasilo gospodov, tamveč glasilo vsega našega ljudstva in vseh stanov, iz katerih je naš narod sestavljen.

Razmerje med občinstvom in javni-
mi glasilni pa ni samo v enakomerni ome-
jenih odnosih. Vso svojo veliko in
važno kulturno nalogo more vršiti list
le tedaj, če se pridno čita, če pride v
roke čim večjemu številu ljudi. V da-
našnjem času napreduje človeštvo s ta-
ko ogromnimi koraki, da se lahko reče,
da se človeško znanje veča skoro z
večjo naglico, nego ga more človek za-
sledovati in sprejemati. Knjiga za knji-
go, iznajdba za iznajdbo, ena spretnost
za drugo se vrstijo in spreminjajo živ-
ljenje človeške družbe. In kdor ne gre
všuric s tem napredkom, ta zaostaja in
izobrazbi in s tem tudi v spretnosti, ki
je je vedno več treba v trdi borbi za
obstanek.

Le malokdo — razen tistega majhne-
ga števila oseb, ki posvečajo vse svoje
življenje izključno le znanosti — more
prebirati in pregledovati ogromne kope
knjig, in razmeroma le majhno je tudi
število tistih, ki se izsolajo in si zado-
bitno obširnejše znanje. Ogromna večina
našega naroda — kmet in delavec —
pa je seveda v takšnem gnetnem polo-
žaju, da mora ves božji dan — takore-
koč — porabljati za trdo vsakdanje
delo bodisi na polju bodisi po raznih
delavnicah. Za izobrazbo, za zasledova-
nje kulturnega napredka, za skrb, da
ne zaostane v znanju in napredku za
istimi stanovi pri drugih narodih, mu
preostane le malo časa. Le onih par
prostitih ur med delom in po delu zve-
čer lahko uporabi v ta namen.

Naš splošni kulturni položaj je torej
tak, da imamo na eni strani majhen
odstotek solanih ljudi, ki se brez večjih
težkoč lahko držijo na višini vsako-
kratnega kulturnega napredka, na dru-
gi strani pa ogromno večino delavnega
in telesno trudečega se ljudstva, ki le
z največjimi težkočami izpolnjuje
svoje bolj pičlo znanje, pri čemer ga
spremlja stalna nevarnost, da kulturno
obupa, t. j. da obnemore spritno ome-
njenih težkoč ter da zgubi vsako zani-
manje za napredek in znanje, da zapo-
da z eno besedo popolnoma kulturne-
mu in s tem tudi duševnemu mrtvilo.

Iz tega sledi predvsem, da je potrebna
širši masam našega ljudstva trajna in
sistematska kulturna pomoč. Kdo naj
jim jo udi? Kdo drugi, ako ne njego-
va inteligenca, tisti mali odstotek, ki
se je mogel preriti skozi razne zgode
in nezgode ter se povzpeli na višjo kul-
turno stopnjo? Ta del našega naroda
ima torej neodklonljive kulturne na-
loge in dolžnosti napram našemu ljud-
stvu.

Prav nič komplicirane niso te naloge.
Nasprotno: ako hočemo nuditi kmet-
skemu in delavskemu sloju našega na-
roda zares uspešno kulturno pomoč,
bomo dosegli to tem lažje, čim enostav-
nejše pojdemo na delo. Ne gre tu torej
za nikake drage in fine knje, ki naj
bi se nabavljale, niti za pompozne dra-
me in opere ali kake druge naprave, ki
bi jih ne zmogli, temveč so temeljne na-
loge na tem polju enostavne: ohraniti
in vzdrževati moramo med narodom v
prvi vrsti zanimanje za kulturni na-
predek, obvarovati naše ljudstvo pred
tem, kar smo imenovali zgoraj kultur-
no mrtvilo. Tu je bistvo naše velike kul-
turne naloge in kulturne pomoči, ki
smo jo dolžni našemu narodu.

Ena največjih ovir, ki zadržuje čim
večji kulturni napredek širši mas naše-
ga ljudstva, je brez dvoma premajhno
veselje do čitanja. Dejstvo, da človek
samo zna brati in pisati, ne pomeni še
mnogo. Ako nečeta naš kmet in delavec
kulturno zaostati, morata v svojih pro-
stih urah kaj čitati. Vsaj eno uro, pol
ure na dan, kakor ima kdo čas. Brez
take samozabrazbe ni napredka. Kdor
ne zmore knjige, naj čita časopis. Prav
niti enega našega moškega, niti ene
naše ženske bi ne smelo biti, ki bi ne
čitala vsaj časopisa. Še le potem bi po-

kazali, da nismo analfabeti, da znamo
pisati in brati ne le ob ljudskem štetju,
ko je treba to povedati števnemu komi-
sarju, temveč da to tudi dnevno doka-
zujemo z dejanjem s tem, da vsak dan
preberemo vsaj svoj časopis.

Ako ohranimo med ljudstvom zani-
manje za čitanje in ga še razširimo,
smo že nudili znatno kulturno pomoč.
Število naših listov in drugih publika-
cij kakor tudi njihovih čitateljev je si-
cer razmeroma častno, toda kljub temu
so še čeli okraj, kjer so naši listi le
prenaredko posejani. Ni pa nobenega
dvoma, da se ravno listi najprimernej-
še sredstvo za širjenje kulture in znan-
ja med širokimi masami. In kakor nas
uči izkušnja, ne velja to le za deželo,
temveč v veliki večini tudi za meščan-
ski sloj. Listi že davno niso več gola
politična glasila, temveč se odražajo v
njih bolj in bolj celotno kulturno živ-
ljenje narodov. Tu moramo torej začeti
s kulturno pomočjo. Temeljna naša
kulturna naloga je vzbujati zanimanje
za čitanje. Naši listi morajo priti v
sleherno naše hiše, morajo postati vsak-
danja neobhodna duševna hrana naj-
širši mas našega ljudstva.

Kulturna dolžnost vseh, ki jim je
mar za splošni napredek našega ljud-
stva, je torej tudi ta, da širijo naša gla-
sila, da jim pridobivajo naročnike, ki
veže vsakega našega zavednega človeka
z njegovim glasilom „Edinostjo“: čim
pridnejše sodelovanje s poročam na eni,
na drugi strani skrb, da postane čita-
nje čim splošnejše. Le če ohranimo
med ljudstvom zanimanje za čitanje,
bodo našim slej sposobni tudi za viš-
je kulturne naloge.

Mednarodna priprava za razorožitveno konferenco

Poseben odbor za preučevanje najvaž-
nejših razorožitvenih problemov

RIM, 11. Agencija di Roma javlja, da
je bil pod predsedstvom prvega mini-
stra sestavljen poseben odbor, ki bo
pručeval razna vprašanja v zvezi s
prihodnjo mednarodno razorožitveno
konferenco. Ta bo sklicana na inicija-
tivo Družbe narodov v Ženevi.

Člani tega odbora so vladni načelnik
on. Mussolini in trije vojni podtajniki:
general Cavallero za vojsko, admiral
Siranni za mornarico in general Bon-
zani za zrakoplovstvo. Nadalje državni
podtajnik za zunanje zadeve on. Dino
Grandi, nekateri izvedenci italijanske
delegacije pri Družbi narodov ter trije
načelniki vrhovnega štaba.

Pomen mednarodne pogodbe

Italija in Španija za slobodno Sredozemsko morje. — Protij francoskemu in
angleškemu vplivu v Sredozemskem
morju.

RIM, 11. Z ozirom na italijansko-
špansko pogodbo pravi „Il Lavoro d'Ita-
lia“, da nasprotuje Italija radi svoje
zemljepisne lege vsaki hegemoniji v
Sredozemskem morju ter želi, da bi
isto postalo popolnoma slobodno. Od
ravnotežja v Sredozemskem morju za-
visi celokupno italijansko življenje.

Ogledimo si na primer kemalistično
Turčijo, ki se večkrat spusti tako daleč,
da z vsjo ljubosumnostjo nadzoruje Do-
dekanez. Kaj bi se zgodilo z Egejskim
morjem, če bi zmogla Grčija, ki je bila
še nedavno popolnoma v rokah Angli-
je? Vzporedno prijeteljskih odno-
šajev z Grčijo, ki je odslavila francoske
in angleške vojaške misije, s pomočjo
politične približevanja Turčiji in širjenja
italijanskega vpliva v arabskih deželah
se je Italiji posrečilo — tako nadaljuje
„Il Lavoro d'Italia“ — deloma nevtrali-
zatorni učinke britanskega nadvladja v
vzhodnem delu Sredozemskega morja.

V zapadnem delu pa prevladuje
Francija. V svrhu nevtraliziranja fran-
coskega strateškega nadvladja v tri-
kotniku Alžir - Tulon - Biserta morata
Španija in Italija nastopati kompaktno.
Glede španskega protektorata v Ma-
roku in mednarodne tangerske cone
ne smemo popustiti niti za las, kajti v
trenotku, ko bi se francoske čete z rif-
skega pogorja premaknile proti Gibraltarju,
bi se izpremenilo celokupno
sredozemsko ravnotežje. Spritno čet
nevarnosti moramo naglasiti, da je na-
roški problem evropski problem, in da
ima Španija velik interes na tem, da
se maroška pogajanja ne vršijo le med
dvema, to je med Francijo in Španijo,
ki se napram prvi nahaja v ofenzivnem
položaju.

Madriška pogodba je nastala iz
skupne potrebe po obrambi in skupnih
aspiracij po svobodi v Sredozemskem
morju. Zato mora na vsak način sood-
ločevati pri uresničenju teh velikih na-
črtov.

«Secolo» piše: Stara italijanska po-
litika je prezirala Španijo. Zdelo se je
takrat, da bodo Pireneji na eni in pro-
teklerikalizem na drugi strani za vedno
ločili Italijo od Španije. Veliko so gre-
šili državniki stare Italije in Španije,
ko so pozabljali, da so sredozemski
problemi življenjske važnosti za obe
romanski deželi. Končno je to uvidel

Mussolini ob svojem prihodu na vlado.
Za svoje politične težnje je našel popol-
no razumevanje in vse simpatije pri
generalu Primo de Raveri. Odtod med-
sebojna soglasja, potovanje španske
kraljevske dvojice v Italijo in diplo-
matski dogovori. Ko se je španski kralj
mudil v Rimu, so italijanski in španski
listi obširno razpravljali o problemih,
ki zadevajo obe državi.

V poslednjih dveh letih se je javno
mnenje v obeh deželah preorientiralo.
Kot dokaz temu služi madriška po-
godba, ki pojasnjuje stališče Španije in
Italije napram aktualnim sredozem-
skim problemom.

Preganjaje cerkve v Meksiki

RIM, 11. «Osservatore Romano» ob-
javlja obširno noto proti sedanjim meksi-
kanski vladi ter to dolži protiverskega
delovanja v Meksiki, ki je doseglo vi-
šek s kulturno bojniškim zakonom, ki je
stopil v veljavo s prvim avgusta.

Kot najpoglavnejše določbe tega
zakona navaja «Osservatore Romano»
sledeče: prepevov verskega pouka v
šolah in prepoved izvrševanja verskih
obredov onim duhovnikom, ki niso po-
rojstvi Meksikanci. Prestopki teh do-
ležb se kaznujejo z zaporom in izgo-
nem. Nadalje odpravlja ta zakon vse
verske zavode ter prepoveduje duhov-
nikom nošnje stanovske obleke. Več sto
duhovnikov in redovnic je meksikanska
vlada izgnala preko meje, ne da bi jim
dovolila, da odnesejo s seboj svojo last-
nino.

Absentat na prvi vlak v Neapelju.

RIM, 11. Listi poročajo iz Neapelja,
da je bil proti brzemu vlaku Foggia -
Neapelj v bližini postaje Cesa izvršen
atentat. Neznanci so položili na progo
pekleni stroj, ob katerega je zadel
vlak v polnem teku. Lokomotiva je
rudi tega skočila s tira. Človeških žrtv
ni bilo.

Kolektivna nota izrečena Bolgarski

Skupen karak Jugoslovije, Rumunske
in Grške. — Zanimiva odkritja romun-
skih listov. — Nobena demarša
v Beogradu

BEograd, 11. (Izv.) Tiskovni odde-
lek zunanjega ministristva javlja urad-
no: Danes ob 12. so poslaniški jugoslo-
venske, rumunske in grške vlade izročili
v Sofiji bolgarskemu zunanjemu mini-
stru Burovu kolektivno noto. Minister
Burov je naglašal, da želi Bolgarska
ostati v dobrih odnosih z vsemi svo-
jimi sosedi ter je izjavil, da bo o vse-
bini note poročal ministrskemu svetu
in nato dal odgovor.

O vsebini note ni bila še podana no-
bena uradna izjava. Kakor izgleda, ka-
kaj, da bo nota objavila prej bolgar-
ska vlada.

SOFIJA, 11. (Izv.) Večerni sofijski
listi poročajo, da so poslaniški Jugoslo-
vije, Rumunske in Grške danes ob 11.30
bili sprejeti od zunanjega ministra Bu-
rova, kateremu so izročili kolektivno
noto radi komitskih vpadev na ozem-
lje sosednih držav. Listi poročajo, da bo
vsebinsa note sporočena javnosti potem,
ko bo o njej razpravljala bolgarski mi-
nistrski svet. Zunanji minister Burov
je takoj odšel na sejo ministrskega sve-
ta, kjer so ga pričakovali vsi člani
vlade.

ATENE, 11. (Izv.) Kolektivna nota,
ki so jo danes izročili grški, rumunski
in jugoslovenski poslaniški bolgarskemu
zunanjemu ministru Burovu, zahteva
od bolgarske vlade, naj zatre vse one
organizacije, ki ogrožajo mir na Bal-
kanu ter naj bolgarske oblasti pomagajo
pri preganjanju komitskih tolpe, kot se
je Bolgarska obvezala s pogodbami.
Grška vlada, skupno z jugoslovensko
in rumunsko, je mnenja, da bo naglica,
s katero bo bolgarska vlada ugodila
tem zahtevam, dokaz njene volje za
ohranitev mira na Balkanu.

BUKAREŠT, 11. (Izv.) List «Indepen-
dența Romaine» in drugi listi so danes
objavili nastopne informacije o pripra-
vah bolgarskih komitašev za vpade na
rumunsko ozemlje. Dne 20. junija se je
v vojni akademiji v Sofiji vršila konfe-
renca pod predsedstvom polkovnika
generalnega štaba Marka Andrejeva;
prisostvovali so tej konferenci tudi pol-
kovnik Valčev, kot zastopnik vojne
lige, delegat iredentistov iz Dobrudže
Ticov, Sagelarov iz Varne, predse-
dnik makedonske organizacije ter šefi
komitskih oddelkov Vadev, Sičev in
drugi. Načrt za vpade v rumunsko Do-
brudžo je izdelal general Protogerov.

List navaja imena poveljnikov posa-
meznih komitskih čet, katerim je bila
poverjena izvršitev tega načrta. Četaki
so imeli puške sistema «Manlicher» in
revolverje iz vojaškega skladišča.
Listi so dobili te informacije iz urad-
nega bolgarskega vira in naglašajo, da
jih ni treba komentirati. Izražajo ob-
enem upanje, da se bodo sedaj odprle
oči vsem onim, ki so še verjeli gladi-
kim besedam Bolgarov.

BEograd, 11. (Izv.) Tiskovni odde-
lek zunanjega ministristva javlja: Ne-
kateri beograjski listi so poset tukajš-
njega angleškega in francoskega posla-
nika pri ministru za zunanje zadeve
predstavili kot demaršo Anglije in
Francije. Neki list je tudi zabeležil, da
je angleški poslanik svetoval druju Nin-
čicu, naj se spor z Bolgarsko predloži
Družbi narodov na jesenskem zaseda-
nju. Tiskovni oddelek je pooblaščen,
da ta poročila dementira kot neosno-
vana.

Uzunović odpotoval v Skopje.

BEograd, 11. (Izv.) Ministrski pred-
sednik Uzunović je danes nenadoma
odpotoval v Skopje, kjer bo govoril na
shodu radikalne stranke. Stranka je
namreč tam zelo oslabiljena in David-
vičevići demokrati imajo mnogo upanja
glede občinskih volitev. Uzunović hoče
zopet utrditi omajane vrste radikalov.
Radi njegove odsotnosti je delo v vladi
zopet prekinjeno, kar bo trajalo najbrž
do konca občinskih volitev.

Ostali ministri so danes opravljali
tekoče posle in pripravljali prihodnji
proračun, ki mora biti v enem mesecu
gotov. Radičevski ministri so imeli dan-
es konferenco v klubu HSS. Te konfe-
rence so se udeležili tudi radičevski di-
žavni podtajniki. Razpravljali so o seji
kluba HSS, ki se bo vršila v kratkem v
Zagrebu. Tej seji pripisujejo veliko važ-
nost, ker bo prva po občinskih volitvah
v Srbiji in Črni gori.

Zagrebaška falsifikacijska afera.

ZAGREB, 11. (Izv.) Za falsifikacijsko
afero, v katero je vpleten tudi dr. Mr-
veš, se zanimajo tudi ameriške oblasti,
ki bodo po posebnih uradnikih opazo-
vale potek te afele. Danes je zagrebaška
policijska zaplenila nekaj komadov ponar-
jenih 2-dinarskih novcev, ki so bili v
prometu v Zagrebu.

Burni prizori na kongresu v Versaillesu

Zbornica in senat odgojena

PARIZ, 11. Tekom včerajšnje seje na-
rodne skupščine v Versaillesu je prišlo
radi zadržanja komunističnih poslanc-
cev do jako živahnih prizorov.
Popoldne je bila izvoljena komisija,
ki je imela sestaviti poročilo o vladnem
predlogu glede vključitve novega člena
v ustavo. Kakor znano, se ta člen na-
naša na ustanovitev blagajne za amorti-
zacijo drž. bonov. Skupščina komisija
je imenovala za svojega poročevalca
Henryja Cherona. Ob 16.15 je komisija
min. predsednika Poincaréja, ki je
poslal svoje mnenje o raznih predlaganih
popravkih. Komisija je odobrila
vladni načrt z nekaterimi manjšimi
izpremembami ter je zavrnila vse po-
pravke.

Seja kongresa se je nadaljevala ob
18.15 in Cheron je prečital svoje poro-
čilo. Govoril je nato socialista Leon
Blum, ki je trdil, da je bilo sklicanje
kongresa nepotrebno, ker imata, kljub
vsemu, zbornica proste roke, da izgla-
suje ali pa tudi ne kredit, ki so po-
trebni za amortizacijsko blagajno.

Za Blumom je povzel besedo ministr-
ski predsednik, ki je zavračal njegove
trditve. Rekel je, da sedaj ni mogoče
misliti na revizijo celotne ustave, ker
zahteva to delo mnogo časa in mirnejše
razpoloženje. Samo vladni načrt zamo-
re ustvariti zaupanje, ki je sedaj tako
potrebno.

Ko je nato komunist Doriot pričel z
ostrimi besedami napadati Poincaréja
ter očital bloku leve in desnice, da
sta povzročila sedanjo krizo, je večina
poslancev zapustila dvorano. Tekom
nadaljnjega Doriotovega govora je pri-
šlo do hrupnih prizorov, tako da je
predsednik De Selves moral odvzeti go-
vorniku besedo. Doriot pa nikakor ni
hotel zapustiti govorniške tribune, do-
kler ni, na predsednikov poziv, prišel
v dvorano general Peltier s štirimi vo-
jaki in enim kaporalom ter ga pozval,
naj mu sledi. Izključitev se je torej iz-
vršila «manu militari». Komunistični
poslanci so zagnali silen krik in so za-
peli internacionalo; drugi poslanci pa
so odgovarjali z marseljezo.

Ko se je De Selves spet prikazal na
predsedniškem mestu, ga je večina po-
zdravila z gromovitim ploskanjem, ko-
munisti pa so skušali na vse načine
preprečiti nadaljevanje razprav; kričali
so in žvižgali in bili s palicami in dru-
gimi rečmi po klopih. Radi tega je
predsednik odločil, da se bo takoj vr-
šilo glasovanje. Kmalu za tem je spo-
ročil izid: 671 glasov je bilo oddanih
za vladni predlog, 144 pa proti pred-
logu.

Člen, ki ga je kongres odobril, se
glasi:
«Za zakon o ustavi od 25. februarja
1875 se dopolni s sledečim: Avtonomija
blagajne za upravo bonov narodne
obrambe z amortizacijo javnih dolgov
ima ustavni značaj. Njej so do popolne
amortizacije bonov narodne obrambe
in vrednostnih papirjev, ki jih upravlja
ta blagajna, dodeljeni: 1) dohodki iz pro-
daje tobaka; 2) dohodki enkratnega
davka pri izpremembi posestva, kra-

jevnih davkov in prostovoljnih oddaj;
3) ako dodeljena sredstva za upravo
bonov, ki so izročeni blagajni, ne bi
zadostovala, se bo v proračun sprejela
primerna anuiteta.

PARIZ, 11. G. Poincaré v zbornici in
g. Barthou v senatu, sta prečitala odlok
o zaključitvi rednega zasedanja za
1. 1926.

Nezaupečna Herriotu

LION, 11. Izvršilni odbor socialistič-
ne federacije je izglasoval resolucijo,
v kateri je rečeno, da ni mogoče, da bi
Herriot, radikalec in član Poincaréje-
vega kabineta, zamogel še nadalje na-
čelovati upravi občine, ki je po večini
socialistična.

Odbor poziva radi tega vse občinske
svetnike, naj nemudoma store potrebne
korake, da dobi socialistična stranka
povrnen mandat, ki ji pripada.

Premogovna kriza na Angleškem

LONDON, 11. Proti vsemu pričako-
vanju je izid glasovanja o predlogih
cerkvenih poglavarjev za rešitev pre-
mogovne krize negativen, kljub pripo-
ročilu izvrševalnega odbora, ne navaja
natančnejših podatkov. Omejuje se le
na suho ugotovitev, da so se rudarji iz-
javili proti predlogom zadnje planarne
seje rudarskih delegatov in naznanja
obenem, da se skliče prihodnji ponde-
ledek nova seja planarne konference,
ki se bo bavila z izidom glasovanja.

Rudarski voditelji želijo več prosto-
sti za ponovna pogajanja, toda lastniki
rudnikov so mnenja, da bi vsa ponovna
razpravljanja bila le akademičnega
značaja, ako se ne bi vodila na podlagi
podaljšanja delovnega časa.

Po poročilih iz krogov lastnikov, dela
v rudnikih 12.000 rudarjev. Mnogo tvor-
nic kuri radi pomanjkanja premoga z
nafto. Druga podjetja so se morala
zopet zapreti, ker so nastale v dobavi
inozemskega premoga velike zapreke.
Tudi železnice so pričele kuriti z nafto.
Midlandske in škotske železnice upo-
rabljajo za brzovlake izključno to ku-
rivo.

Kulturni boj v Meksiki in Združene države

Španska radi vprašanja reorganizacije Sveta, se bo vršilo od 24. do 28. prihodnjega meseca v Ženevi.

Romunski ministrski predsednik v Italiji.

BUKAREŠT, 11. Predsednik ministrskega sveta Avarescu bo danes odpoval v Italijo. Podal se bo v Acqui, kjer se bo zdravil.

Boji v Maroku

PARIZ, 11. Kakor poročajo "Journal" iz Madrida, je iz Tetuana prispela vest, da so Španci zasedli Šešuan brez večjih bojov. Čete so se takoj utaborile na gričih, ki obkrožajo mesto.

„Panevropa“

Večkrat se je letos govorilo in pisalo o takimenovanju „Panevropa“, o evropskih združenih državah. Vprašanje je nastalo v zvezi s številnimi krizami in nalogami, ki jih je rodila vojna in za njo mir.

Nebroj konferenc in mirovnih pogajanj, a še nobena ni ustvarila pravega mira. Mir na papirju, pobratimstvo in svečane obljube striktnega izpolnjevanja pogodb se podpisujejo skoro bi rekel vsak dan. To vojno življenje je polno takih dogodiv, tako da so postale že vsakdanje.

Ali imamo pa res mir? Mirno gospodarsko in kulturno snovanje vseh narodov za povzdigo razvijane Evrope? Ne, nimamo ga in ga ne bo tako kmalu. Kajti narodi se sovražijo med seboj in ni razumevanja za povojno dobo, kjer naj prevladuje čut socialne preosnove in večnega mira.

Socialni mir, pravičnost, bratstvo med sloji in narodi — to je cilj bodočih družbe, bodočih rodov. Mi pa ki smo rojeni v hudi borbi narodov, moramo to pripravljati.

Ustvariti podlago bodočemu rodu — to je naše delo in naš cilj. Ali ta podlaga mora biti prava brez maščevalnih sredstev in ciljev. Mora zavladati pravo bratstvo med narodi in med državami. Spoštovati se mora narod kakor vero in mišljenje človeka.

Vse te cilje nam kaže pokazati človek, kateri sanja o Panevropi, ki zvezi držav Evrope kot združene države Amerike.

Oglejmo si približno novo učenje. R. N. Coudenhove-Kalergi, kateri je zamislil enostaven a težko izvedljiv načrt. Svet enostavno razdeliti na pet delov, ki naj bi tvorili novo bazo miru, dela in reda. In ti so:

Panevropa s 25.6 mil. km² in 431 milijoni ljudi.

Panamerika s 30.2 milijoni km² in 202 milijonoma ljudi.

Vzhodna Azija s 11.78 milijoni km² in 408 milijoni prebivalcev.

Rusija s 22 milijoni km² ter 145 milijoni prebivalcev.

Britanija s 36.3 milijoni km² ter 454 milijoni prebivalcev.

Svet lepo razdeljen torej, ampak vendar skriva načrt nekaj za seboj.

Stvar so si zamislili Nemci in pan-germanski duh. Po vojni razoroženi in potlačeni k tlom, hočejo danes spet igrati ono naloge kot pred vojno. Ideja pan-germanizma v pravi obliki še ni zamrla ter tudi ne bo tako kmalu. Nemški skrajni nacionalizem ne bo nikdar odjenjal, dokler ne doseže cilja: združitve vseh Nemcev v pravo vodilno silo sveta. To je njih cilj in to je njih naloge.

Od tod tudi njih sistem držav **Panevropa**. Zopet bi radi igrali v evropskem koncertu prve gosli, ki jim jih je svetovna vojna izbila iz rok. Radi bi spet moči in slave germanske krvi.

Ali svetovna vojna je zasakala stvar drugače.

Zivljenje narodov in sila njih dela ne dopušča tega. Zgodovini je začetna pot, po kateri vodi.

Germanski strah pred slovanskim preporodom je upravičen. Upravičen je v toliko, v kolikor se slovanski duh razvija in jači ter dobiva jekleno podlago v sestavi evropskih držav.

Propagatorji Panevrope, kateri hočejo nadvladati germanskega plemena, so se ušli z zgodovino in socialnim razvojem.

Ker so se ušli, so tudi izločili iz svoje srede mogočno državo — izločili so 160 milijonsko **Rusijo**.

Iz **Panevrope**, kot novega sistema držav v Evropi, izločujejo torej Nemci dve najmočnejši državi — in te sta **Rusija** in **Anglija**. Rusija s 160 milijoni ljudi — močna in zdrava agrarna država.

Rusija je strah Nemčije. Ne mislim tu Rusije kot državo, ampak slovanstvo sploh.

Nemci računajo na možnost nove vojne takoj, ko stopi Rusija spet v svetovni koncert, kajti oni dobro vedo, da se Rusija nikakor ne bo zadovoljila s sedanjimi mejami ter bo z vso silo zahtevala nazaj Besarabijo, ter bo stremela za čim ožjimi stiki z vsemi slovanskimi narodi.

Računajoč na možnost rusko-angleškega konflikta v Aziji, kateri bo skoro gotovo vzrok bodoče vojne, se Nemci skušajo čim bolj približati Angliji, kar pa, ako pride do udeležitve, bo imelo za posledico rusko-francosko zvezo.

Pa tudi rusko-nemška zveza jim je močno po godu, posebno skrajnim nacionalistom. Možnost kake kombinacije sestava držav v Evropi bi znala pripeljati Nemčijo do osamljenosti.

Ta osamljenost bi bila dobrodošla v slučaju trajne zveze z Rusijo, katere bo nekoč zahtevala baltičke luke, Besarabijo, Rusko Poljsko, Carigrad in Dardanele zase. A po njih upanju bi ta slučaj, ugodno izbrbljen, vrnil Nemčiji Azacijo-Lotaringijo. Nemški del Češke in Poljska bi bil zopet razdeljen med Rusijo in Nemčijo.

To je načrt nemškega nacionalizma. Porazen in razorožen narod išče izhoda iz zagate.

Mentalno so izključene vse kombinacije ter je Nemčija prisiljena pokoriti se mirovnim pogodbam.

Panevropa po vzorcu združenih držav Amerike naj bi bila izhod nemškega naroda iz teže zagate.

Panevropa naj združi vse narode v eno veliko državo, kjer bo zavladal večni mir in red med narodi.

Panevropa naj reši vsa še nerešena vprašanja povojne Evrope. Zvezo narodov kot tako puščaj Nemci pri miru. Po njih uverjenju stoji za zvezo — morala, za Panevropo pa gospodarstvo.

A kljub Panevropi ne izključujejo vojen, ampak nasprotno: Panevropa mora biti vedno pripravljena, da se brani v slučaju napada od zunaj.

In kje je ta sovražnik? Azija proti Evropi. Ruski narod, kateri je izločen iz Panevrope, bi znal nekega dne urediti naloge združitve vseh Slovanov.

Slovanstvo koraka strumno na pot življenja in preosnove Evrope in zato morajo nemški propagatorji tudi z njim računati.

Emmya.

DNEVNE VESTI

Kov odlok o prireditvah

Pred dobrim tednom smo že poročali, da je sprejel ministrski svet načrt kr. odloka s določbami, ki naj disciplinirajo javne prireditve. Dotični kr. odlok je bil te dni podpisan in bo v kratkem objavljen v uradnem listu „Gazzetta Ufficiale“.

Določbe novega odloka, se nanašajo na znanstvene, kulturne, dobrodelne in sportske prireditve, na spominske slavnosti itd. Odlok določa, da se bo smela vsi vstati katera koli prireditev le tedaj, če izda tozadevno dovoljenje ministrski predsednik, ako gre za prireditve večjega (državnega) obsega, ali pa prefekt, ko gre za prireditve domačega pokrajinskega značaja.

Vsi italijanski listi prinašajo posnetek vsebine novega odloka ter naglašajo pri tem, da prepoveduje novi odlok vse prireditve protidržavnega značaja. Dalje vse one, ki radi nedostatnih sredstev ali pomanjkljive organizacije, ali radi podobnih drugih prireditev v istem času ne morejo obetati, da bi se dosegel cilj, ki se s temi prireditvami zasleduje. Nadalje naglašajo poročila, da bo na podlagi novega odloka mogoče onemogočiti one znanstvene in kulturne prireditve, ki da niso imele drugega cilja nego protidržavno propagando. Dalje se bo z novim odlokom doseglo, da bodo take prireditve v resnici predstavljale sintezo in širjenje znanstvenega in umetniškega duha države.

Za vsako prireditev bo treba prositi en mesec prej dovoljenje. Prošnja, katero je treba opremiti z vsemi dokumenti, ki naj dokažejo potrebo prireditve, se mora vložiti na prefekturi. Dovoljenja daje prefekt. Prefektu bo dodeljena posebna tozadevna komisija, ki bo sestavljena iz poveljnika poseadke glavnega mesta pokrajine, šolskega skrbnika ali njegovega namestnika, političnega tajnika fašistovske pokrajinske zveze in župana glavnega mesta pokrajine, a v gotovih slučajih še iz višjega častnika kr. mornarice. Predsednik komisije je prefekt. Komisija se sestane vsak mesec. Na vsakomesečnem zasedanju bo pretresala posamezne prošnje in predlagala, naj se prepovedo prireditve, ki ne odgovarjajo vrednosti zakona. Komisija bo tudi predlagala spremembe programov tistih prireditev, ki se imajo dovoliti. Odločitev prefekta je končno veljavna in proti njej ne bo dovoljen nikak priliz.

Za danes se omejujemo na ta posnetek iz rimskih poročil. Ko bo besedilo novega odloka objavljeno v uradnem listu, bomo o stvari obširneje poročali.

Še o letošnji maturi

Čudne vtise dobi človek, ko ogleduje na tabli razobešena imena letošnjih maturantov tolminskega učiteljskega in pa uspehe, ki so jih dosegli pri zrelostnem izpitu.

Najbolj čudno je dejstvo, da niti eden onih dijakov, ki so iz Trsta ali njegove okolice, ni napravil tega izpita. Vsi so ali popolnoma vrženi ali ima izpit iz talijanske. Zdi se nam, da je ta neuspeh v tesni zvezi z onim, kar nam je rekel g. predsednik komisije: Čudil se je namreč, da po hajajo naši dijaki v šole 80 km daleč v hribe od svojih mest, ko imajo vendar boljše šole tik pred nosom, v Trstu itd. Če je njegovo mnenje upravičeno ali ne, pustimo soditi času. Dejstvo je, da imajo vsi izpite.

Sploh je letošnji izid zrelostnih izpitov dokaj kotljiva točka. Zaostaja v razmerju z lanskim, posebno v številu vržnih. Pozna se našim dijakom hud vpliv letošnje razburiljive leta, ko so spreminjali vse staro v novo kar na debelo. Vendar pa je vztrajnost nekaterih zmogla vse to in je uspeh naših dijakov v razmerju z drugimi dokaj zadovoljiv. So to prirodni nadarjeni, brezpakrni ljudje, ki se niso pustili vezati vplivom in vtisom.

Novim učiteljem iskreno čestitamo k njih uspehu in jim želimo srečo na njih učiteljski poti.

Kolegijalnost

Nečemo pisati ne kdaj ne kje. Bilo je pač in konec. Upamo pa, da se ne zgodi

Tu je strah Nemcev. Evropa mora po njih mnenju priti do združitve, ali pa podletiti Rusiji. Premot Rusije ogroža Evropo, Evropa mora skupno proti Aziji, da ne bo podjarmljena. Le Panevropa more prisiliti Rusijo, da sklene s njo prijateljski mir, ki odvrne vsako vojno nevarnost. Nevarnost za Evropo pa obstoja v tem, da slovanske plemena zavladajo svet.

Ako bi v resnici bila ta nevarnost, bi morali pač Nemci dobro vedeti, da Rusija oziroma Slovani ne bodo zavladali sveta z orožjem, ampak z moralno silo. Tu v tem obstoja moč slovanske sile. Plug ter socialna pravičnost sta bodoča vladarja sveta in ne topovi in tanki.

Nujna je potreba po združitvi Evrope v zvezno državo, a to ne na podlagi hegemonije posameznih narodov, ki hrepene po nadvladi, ampak na taki, kjer bo prevladoval čut pravičnosti vseh narodov in ne brez Anglije in slovanske Rusije.

Zveza „Panevropa“ ni mogoča na podlagi, ki jo je orisal R. N. Coudenhove-Kalergi, ampak na taki, kjer bo prevladoval čut pravičnosti vseh narodov in ne brez Anglije in slovanske Rusije.

Slovanstvo koraka strumno na pot življenja in preosnove Evrope in zato morajo nemški propagatorji tudi z njim računati.

Emmya.

to, kar bomo povedali, v vsakem kraju in zlasti ne vedno.

Gre namreč za učiteljsko klasifikacijo. Dandanes so namreč tudi učitelji podvrženi redovanju. Tu se je zgodil slučaj, da se je italijanska učiteljska strahotno razhujala, ko je zvedela za svoj red in se je pritožila nad „nepravilnim“ takim postopanjem, posebno z ozirom, da so slovanske učitelje boljše klasificirane kot ona. Seveda je moral priti razsoditi nadzornik, ki pa je na žalost vse prejšnje potrdil. Srd do naših učiteljev je še narasel.

Kolegijalno je postal tudi neki učitelj, neznan kje in kdaj! — ko je meni nič tebi nič šel naznaniti v karabinerjem svojega stanovskega tovariša. Ker se je vsa zadeva pozneje izkazala za čisto nerazumno in je bil učitelj oproščen, se je seveda vse jezilo nad netaktnim postopanjem. Itd., itd.

Takih in podobnih zgledov kolegijalnosti menda pri nas ne manjka. Postransko je kje in kdaj, ničesar nečemo komentirati, dejstva so ta, ki prejasno govore, koliko iskrenosti moramo pričakovati tudi v bodoče, ko bo položaj še težji.

SMRTNA KOSA.

Iz Bazovice nam pišejo: Kdo ni poznal tega vrlega in požrtvovalnega tov. Dragota Gruntarja? Kdo ga ni poznal izmed članov „Zarje“? — Vsi smo ga predobro poznali. Gledali smo ga v prvih vrstah mladinskega gibanja v Bazovici, gledali smo ga pred štirinajstimi dnevi, kako je delal na sportnem polju, kako se je trudil, da v najkrajšem času ustanovi v Bazovici sport. Posrečilo se mu je, da je postal v pravem pomenu besede **ustanovitelj sporta** — on je bil prvi, ki je k nam prinesel sport. Z eno besedo rečeno: videli smo ga delati povsod z največjim veseljem do mladine — ker sam je bil mlad po duši in telesu. Toda ko smo največ potrebovali njegovo prisotnost, da bi nas bodril s svojo krepko voljo, nam ga je kruta usoda — bela žena ugrabila iz vrst našega članstva iz našega naročja.

Umril je v Ljubljani — proč od svojih ljubljnih. — Vest, katere je prispela v zgodnjih urah v sredo, je zelo pretresla največ članstvo „Zarje“ posebno sportnike ker so v njem izgubili spoje ustanovitelja ter voditelja.

Tovariš Dragolj umrl si — duh Tvoj pa bo naš zvesti spremljevalec na našem društvenem polju, na katerem si se ti toliko žrtvoval — vzpodbujal nas bo do dela, katero si ti z vso vno započel, katero si obžaločnim družinam Gruntar-Urbanič naše iskreno sožalje.

Večnaja mu pamjat.

BORBA PROTI KLETVI

Iz občinskega urada v Podgori nam sporočajo:

Prefekturni komisar G. Numis je uvrstil v pravilnik občinskega reda sledeči člen:

V javnih prostorih je strogo prepovedana kletvina kakor tudi vsaka beseda, ki žali moralo.

Prestopniki bodo kaznovani z globo od 10 do 50 lir.

Kupna moč lire

Draginja je odvisna v veliki meri od kupne moči denarja. Velja tudi nasprotno: kupna moč denarja je odvisna od draginje.

Kupna moč lire je padla v juliju mesecu od 15.29 na 14.78 (v juliju 1925. je bila 14.97). To pomeni, da se z isto svoto denarja more kupiti danes le okoli 15% količine blaga, ki se ga je lahko kupilo v l. 1913. Lira velja torej danes (v primeri s cenami blaga) nekaj manj nego 15 centezimov.

V naslednjem podajemo spremembe kupne moči lire v zadnjih letih in mesecih:

	1913	povprečno = 100. —
1922	18.22	= 18.84
1923	18.22	= 18.87
1924	18.22	= 18.08
1925	18.22	= 15.50
1926	18.22	= 15.50
1927	18.22	= 15.18
1928	18.22	= 15.18
1929	18.22	= 15.18
1930	18.22	= 15.18
1931	18.22	= 15.18
1932	18.22	= 15.18
1933	18.22	= 15.18
1934	18.22	= 15.18
1935	18.22	= 15.18
1936	18.22	= 15.18
1937	18.22	= 15.18
1938	18.22	= 15.18
1939	18.22	= 15.18
1940	18.22	= 15.18
1941	18.22	= 15.18
1942	18.22	= 15.18
1943	18.22	= 15.18
1944	18.22	= 15.18
1945	18.22	= 15.18
1946	18.22	= 15.18
1947	18.22	= 15.18
1948	18.22	= 15.18
1949	18.22	= 15.18
1950	18.22	= 15.18

Iz ravnekar izšla knjiga: Dr. Klement Jug

Dun je v nas samih, v naših srcih, kjer smo tako lepo zbrani, ko se imamo radi! Kadarkoli mi bo težko, pa pojdem v ta svoj dom, v svojih sanjah pokramljam s tem in onim in delo se mi bo, kakor da ste vsi pri meni. Potem mi ne bo več težko.

Dom je le eden: on je le v srcu, kjer vladajo ljubezen.

Narodu kakor človeštvu je odmerjen boj. Skromnost je čednost, a le do gotove meje; pretrana vede v suženjstvo.

(Aforizmi).

BOLNIŠKO ZAVAROVANJE

Z ministrskim odlokom se pooblašča sledeče okrajne bolniške blagajne v Julijskih Kraljini, da smejo vršiti bolniško zavarovanje:

a) Tržaška pokrajina: okrajna bolniška blagajna v Trstu in v Trzinu; b) v Istri: okrajne blagajne v Puli, Kopru, Pazinu in Poreču; c) v reški pokrajini: okrajni bolniški blagajni na Reki in v Voloskem - Opatiji; d) v videmski pokrajini: okrajna bolniška blagajna v Gorici; e) okrajna bolniška blagajna v Zadru.

Pod goriško bolniško blagajno spadajo kraji na Goriškem, ki s, bili priključeni videmski pokrajini, pod tržaško Postojna in Nabržina.

Čedružnice bolniških blagajen se ustanovijo v Cervinjanu, Komnu, Postojni, Trzinu, Nabržini, Sežani, Miljah, Rovinju in v Lošinju.

Z ministrskim odlokom se pooblašča tudi nekatera podporna društva, da smejo vršiti bolniško zavarovanje. To so: Associazione mutua fra impiegati (Trst), Cassa generale di malattia per marinai (Trst), Società Operaia (Trst), Delavška bolniška blagajna za rudnike in kamnolome v Predilu, bolniška blagajna za rudarje v Idriji.

GOSPODINSKI TEČAJ V ZAVODU ŠOLSKIH SESTER V TOMAJU.

Podpisano vodstvo javlja, da bo začel letošnji gospodinski šestmesečni tečaj v imenovanem zavodu s 1. oktobra. Sprejemajo se na tečaj mladenke, ki so dopolnile 16 let, mlajše samo izjemoma. Prošnje za sprejem se vlagajo do 15. septembra. Priloži se zadnje šolsko spričevalo, krstni list, zdravniško spričevalo in spričevalo o lepem vedenju, vse lahko na neokolevanem papirju. Mesečina za hrano in stanovanje znaša 180 L, vpisnina 100 L. — Ravnomat se sprejemajo tudi učenke ljudske šole. Vodstvo zavoda.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG.

Cene dne 11. 8. 1926 na debelo.
Zelenjava: Solata 90—100; radič 100—300; kumare 60—80; rudača pesa 30—50; bela pesa 30—40; špinata 60—80; malinane 160—200; buče 70—100; paprika (zelena) 180—300; poper (zelen) 160—280; paradizniki 25—60; krompir (letošnji) bel 45—55; korenje 50—90; grah —; fižol v stročju zelen velik 90—120; fižol v stročju lisast za luštenje 140—200; fižol v stročju zelen majhen 120—190; belo zelje 80—100; vrzeto 80—110; čebula 30—80; česen 150—22; —
Sadje: „Amoli“ 200—240; „orngio“ 160 do 200; cimbarji 120—200; češnje 100—200; jabolka 70—160; bruske 80—360; fige —; breskve 160—700; grozdje 200—400; limone 22—45 L zabo; pomaranče —.

Vse cene na trgu kažejo jekleno odpornost napram vremenskim in časovnim spremembam. Zato je trg dozdnevno mrtev, ker ni presenečenj. Glavni proizvodi in glavne življenjske potrebščine se ne ganejo. Nasprotno — čuti se lahka tendenca navzgor. Zelenjava v pravem pomenu besede tu ne prihaja v poštev, pač pa velja to za krompir, zelje in fižol. Repe še ni na trgu. Temu položaju je gotovo krivo to, da ne prihajajo omenjeni proizvodi v zadostnih množinah na trg, da bi se zamogla na istem ustvariti vsaj mala konkurenca. Prekupci brezdomno sklepajo kupčije že na domu proizvajalca na veliko škodo konsumenta samega. Posebno drži ta domneva za krompir, katerega je na trgu dnevno le toliko, da se zamore kriti le najnujnejšo potrebo tistih, ki trg obiskujejo. Zelja je sicer na trgu precej, toda ne prihaja na trg s kamionji, kar znači, da je vse v lasti preprodajalcev. Male množine, prinesene naravnost z dežele, ne morejo istim napovedati boja s konkurenco, ker ne morejo nikakor kriti potrebe. Edini fižol je razmeroma nizek. To je umevno — ne izplača se namreč prekupcem držati istega v skladišču, ker se jim vsuši. Posebno je v poštev fižol za luštenje, ki bo pa kmalu izginil in napravil pot pričakovaneu novemu fižolu.

Kupci so še vedno skeptični in kupujejo le nujno potrebno. Velike kupčije se ne sklepajo. Le vedno igravo glavno vlogo le jerbas, napolnjeni z vsakovrstno zelenjavo. Upoštevanje so še vedno buče. Tudi kumare hranijo dobro svoj sloves.

Sadje je vreden predmet tržaškega trga. To se opazja dan za dnem v zanimanju, ki ga zveza sadni del trga. Tržaška okolica in pokrajina prideluje lepo sadje, ki se brez drugega lahko kosa s sadjem iz starih pokrajin. Tega pa naši ljudje nočejo razumeti in pošiljajo sadje v popolnoma surovi obliki na trg, okrašen le tu pa tam s kakšnim listom sadnega drevesa. Prihaja v jerbasih, koših in celo brentah. Posebno velja to za hruske poznih vrst, ki bi lahko kraljevale na tržaškem trgu. Edino le pri breskvah bi naša pokrajina ne mogla vzdržati konkurence južnejšim, ki so veliko lepše in debelejšje. Posebno krasne prihajajo iz Modene. Sadje češpijevih vrst polagoma prodira, a bo moralo še veliko popustiti v ceni. Tega sadja pridelava mnogo vipavska dežela (Budanec so znane) a isto ne prihaja v Trst. Gre brezdomno na goriški trg.

Trst porabi tudi mnogo lubenice (angurij).

Včeraj smo jih imeli na trgu precej po 45—60 L stot. Trst je pravzaprav tranzitno mesto za ta sad, kajti od tu ga gre mnogo v vsa kopašča v bližini.

Na splošno je bila kupčija „mirna“.

Društvene vesti

— M. D. Sv. Ivan. — Danes ob 20.30 uri redni društveni sestanek s predavanjem. — Odbor.

— Slov. akad. društvo „Balkan“. — Danes ob 8 in pol redni društveni sestanek. — Predsednik.

TELESNA VZGOJA

SPORT

T. V. Plavajci.
Seja dne 10. VIII. 1926.

Plavalni red se v toliko spremeni: 50 m (proste plavanje); 100 m (pr. plav.); 200 m (pr. plav.); 400 m (pr. plav.); 100 m (hrbno plavanje); štatiata (4 krat 50 m); 1500 m (prosto plavanje). — Plavalke bodo plavale 80 m.

Nagrade: Ker je vzpodbujevalna tekma, dobi vsi prvo- in drugodolgi spominske svetinje.

Tekma se začne ob 10. uri predpolne v Grljanu na prostem. Plavalci in plavalke morajo biti pripravljeni pol ure pred tekmo. — Skupen odhod ob 8.30 s prvim parnikom v Grljan. Naprošena je jarkra, da se brezpogojno udeležijo. Natančneje v Grljanu. Prijave se sprejemajo pol ure pred tekmo.

T. V. P.

T. V. HAZENA

Hazena družina S. D. „Adria“ in M. D. „Prosveta“ odigraja naknadni

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Goriški sadni trg

Vsak dan več in različnega sadja je na našem trgu. Zato so cene zadnje dni padle. Toda kupcev je dnevno manj od prejšnjih zlasti češnjevih trgov. V torek jutraj je bilo blaga v točki mrti, in sicer s vozovi kar izven trga, na ulici. Vse poti proti trgu ožive že ob 5. minogi vozovi pripeljejo svoje blago že prejšnji dan zvečer.

Zadnji čas je zlasti mnogo češp in jabolk. Povpraševanje po češpah je precejšnje, po jabolkah manj. So to zgodnja jabolka za takojšnjo uporabo; da bi jih kdo hranil, niso primerna. Zato tudi izvoz ni na višku. Jabolka so zlasti iz dolnje Vipavske, češpe iz Brd.

Potrebno se nam zdi ponovno poudariti in svetovati našim ljudem, naj bodo previdni pri donajanju sadja na trg. Pregledovalna komisija je upravičeno jako stroga, ker brani donajati nezrelo in pokvarjeno sadje. V torek so neki ženski sekvestrirali košaro fig, ker so bile že vse gnile znotraj. Potem je komaj izprosil, da je niso še kaznovali, češ, da slepari.

Donajajte dobro sadje, četudi v manjši meri, ker bo potem bolj cenjeno.

Sicer pa tudi drugače trgovska spretost naših ljudi ni vzorna. Zgodi se, da si konkurirajo prodajalci medsebojno na grde načine, ne samo v kvaliteti blaga, ampak tudi v ceni. S tem le slabijo odprto moč kupcev, ki se medsebojno nehoti strinjajo. Vse preveč popustljivost so naši ljudje. Znebili bi se radi blaga in ga dajo za vsakršno ceno. Kakor da bi ne pripisovali svojemu lastnemu trudu pošteno vrednosti. Že pri češnjah smo poudarili to, danes moramo znova. Saj je vendar sadje edini in čez vse poletje najvažnejši dohodek vseh Brd in Vipavske.

Kupci so bili v torek zvečer domačini in par Italijanov. Inozemcem smo videli malo, nekaj Nemcev. Sadje gre v precejšnji izvi v stare pokrajine, ki pa niso hvaležni trgu.

Cene blaga so bile v sredo 11. t. m.: Vajin 50—70 st; paradizniki isto; bruske od 0,90 do 2,40; bruske 4; češnje 0,80—1,20; krompir 40—41 kvintal; jabolka 0,80—1,20. Breškve je malo, pa je blago dobro. Zato stoji njih cena še precej visoko. Izostale so marelice, fige ne gredo več in jih ni (glej zgoraj). Cena krompirja je od zadnjega poročila narasla za 4 L, medtem ko je češplam vsled obilnega blaga padla dokaj nizko.

Sklepi upravnega odbora furianske pokrajine iz seje dne 18. avgusta 1926.

Zadeve, ki so se odobrile: Ankovci: Obrtni in prodajni davek; Sedlo: Stavbeni red; Medana: Pravilnik za vzdrževanje občinskih poti; Tržič: Priloge nac. patronata. — Razni ukrepi: Grahevo: Bilanca 1926. (se sprejme, a se predlagajo nekatere izpremembe); Biljana: Rekurz proti obrtnemu davku Ivana Rames (se zavrne).

Kaznovani cigani.

Pred okrožno sodnijo so stali dva cigani in dve ciganki, Anton, Jurij, Marija in Ada Hudorovič. Obtoženi so bili, da so tihotapili konji. Pred a nati na pravo je bilo na hodniku pred razpravno dvorano vse živo drugih ciganov, ki so se zanimali za usodo svojih sorojakov. Obstoječi so izjavili, da so nedolžni, da so konje pošteno plačali in da jih nikakor niso ukradli. Priče so seveda vse drugače izpovedale. Nato je sodni dvor obsodil ženski vsako na dve leti in en mesec težke ječe, cigana pa vsakega na dve leti in pol tudi težke ječe in na plačilo 352 L v zlatu radi tihotapstva. Govorica, ki so jo cigani govorili pred sodnijo, je kazala, da so iz vsakega svetovnega jezika ukradli po par besed.

Goriško poštni prevozi se oddajo v najem.

Dne 21. avgusta 1926, se bo vršila dražba na tukajšnji podprefekturi in se oddajo goriški poštni prevozi v najem in sicer za dobo od 1. oktobra 1926 do 30. junija 1935. Na podlagi tajnih ponudb spisanih na kolovni polji za 3 L. K dražbi se prepuste oni, ki so založili znesek L 9600., ki dokazuje svojo moralnost, plačilnost in zmožnost s potrebnimi listinami.

Živinska zavarovalnica za Sv. Križ in skrije

je postala po odloku furianskega prefekta od 30. julija 1926. št. 21746 — III. juridična osebnost.

Deželna hiša se odstopi goriški občini. Sirijo se vesti, da odstopi deželna uprava svoje poslojpe na Stolnem trgu, kjer so bili pred vojno deželni uradi in zborovalnica, goriški občini. V tem oziru bo imela svojo besedo tudi kr. komisija naše pokrajine, a pojde, kakor se zatrijuje, vse gladko. V kak namen uporabi goriška občina to veliko poslojpe, ni še nič znanega.

LEDINE.

Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo namerava prirediti dne 8. in 12. septembra

t. l. Fr. Finžgarjevo dramo v treh dejanjih »Verigas«. Prireditelj se bo vršila na prostem ter obeta biti vrlo zanimiva. Prosimo vsa okolišna gasilna društva, da bi na ta dva dneva ne prirejala nikakih veselice. Natančnejši program in čas bomo objavili kasneje.

ŠT. VID PRI VIPAVI.

Zrtve strela.

Naš vremenski sovražnik je terjal ponovno žrtve. V petek popoldne okrog 18. ure je med orjaško nevihto, ki je divjala po vsej gorenji vipavski dolini in zlasti po nanoski planoti, udarila strela med trojico članov tukajšnje družine mizarja Rosa in iztrgala devetm otročičem skrbnega in ugledega očeta. Nesrečni Franc Rosa se je že ves teden nahajal z dvema sinovoma pri nanoski košnji. Usodnega dne popoldan, motreč bližajočo se nevihto, je imenovan za ukazal sinovoma, naj se umakneta vsi v provizorično prenočišče, medtem ko so še prej odstranili vse kovinsko orodje radi obilnega in nevarnega treskanja strele. Par minut po njegovem ukazju je zabliskalo in s silnim udarom je podrla strela nestrečno, ega moža v prčo lastne čee. Ldar ea je zadel na levo senčno stran in močan električni tok mu je zahtal pot od glave do nog. V soboto ob 8. uri jutraj je prispele na lice mesta obilna komisija in dovolila prenos trupla v Št. Vid. Pokojni je bil eden najboljših mizarjev tukajšnje okolice in vzoren gospodar svojih obilni družini. Bil je tudi večleten marljiv odbornik tukajšnje občine.

Ohranjen mu bodi spomin in tužni družini iskreno sožalje!

PLAVE.

Ko je nesla tukajšnja posestnica Marija Gomček svoji perutnini krmo, je opazila v svoje začudenje, da je bil kurnik popolnoma prazen. Nič hudega slutel, je parkrat okrog hiše zapipal, a k kosi le ni hotelo biti od nobene strani. Komaj tedaj si je domislila, da je morala biti kaka lisica z dvema nogama, ki ji je pobrala kokoši, vredne kakih 60 lir. Naznanila je svo zadevo orožnikom, ki poizvedujejo za kurjim tatom, a doslej ima Gomšičkova še vedno prazen kurnik.

OSLAVJE.

Veselica, ki se je imela vršiti dne 8. avgusta, se je morala radi dežja zopet preložiti in se bo vršila dne 15. avgusta z istim vzporedom, kot je bilo že prej naznanjeno. Ker bo vstopnina znižana in vzpored bogat, se upa tudi to pot na dobro udeležbo.

PODEKO.

Preteklo nedeljo smo imeli pravo zimo. Že v soboto popoldan je začelo deževati. Dež je bil z vetrom na vso moč. V hribih pa je snežilo. Na pokrajini trav, ki bi jo bilo treba že davno spraviti, je padel sneg. Tudi pri nas je veliko škode radi neprestanega dežja.

V podhrskem predoru so začeli s popravilom. Zaposlenih je okoli 40 delavcev. — Do sedaj ni še nobenega domačina. Za naprej, pa pravijo, da ne bodo uslužili tudi domačini. Dela bo približno za 3 mesece. Zamenjali bodo vse tračnice, pragove in ves gramoz.

V nedeljo so imeli Bačarji zborovanje na katerem bi imeli potrditi prodajo občinskih gozdov. Kupiti jih namerava neka goriška banka. Bila pa je večina za to, da se počaka do razdelitve, in zato se je kupčija razdrla.

TRŽIČ.

Nesreči al' vročin.

V nedeljo popoldan je še bil v družbi drugih tovarišev, zvečer se ni več vrnil na stanovanje in v torek so mrtvega potegnili iz kanala.

Gre za delavca v arzenalu v Tržiču, Alojzija Bremca, starega 27 let, rojen iz Lovki, brata Izabele Flegl, znane gostilničarke v Gorici pri Črnem Orlu. Ne ve se, je li kriva tej žalostni smrti mladega moža nesreča ali morda zločin. Oblavstva so na delu da ugotove stvar že vse dni, odkar se pogreša. Pokojnega so našli utopljenega v arzenalskem kanalu.

Vsem prizadetim, zlasti g. Izabeli, naše toplo sožalje.

GOJAČE.

V nedeljo dne 15. m. priredi naše »Prosvetno Društvo Sv. Pavla« prvo svojo prireditev. Na sporedu je Nušičev »Navaden človek« ali komedija zmešnjav, pevske točke, ki jih pojejo zbori bratskih društev iz Črnič, Sela in Dobravej ter razne deklaracije.

PODGORA.

V petek se je most, ki vodi iz Vipave čez Sočo do Podgore, definitivno zaprl. Oporzarjajo se tem potom vsi oni meščani, ki imajo opravilo v Podgori, naj uporabijo pot čez pevnski most pri Fogarju, ali pa naj gredo čez železniški nasip, da ne bodo delali poti do Strašič zastoj.

IZ VIPAVE.

Ker slišimo tudi iz drugih krajev pritožbe čez elektriko, naj omenimo, da tudi pri nas ni vse v redu, kakor bi moralo biti. Kadar bi človek to šembrano luč najbolj rabil, pa je ni. Vsaka nevihta nas postavi v temo in večkrat smo obsojeni kar na več dni na sveče in že odstavljene petrolejke. In to pri vseh naših napravah, ki so nas toliko stale, zelo občutiti to pomanjkljivost med drugimi tudi tukajšnje stavbeno podjetje, ki gradi vojašnice. Kar med delom se jim ustavijo motorji. Odvisni smo vedno od za to postavljenega organa gospoda Gollija v Ajdovščini, katerega je pa težko priklicati. Da se nismo do sedaj pritožili, je vzrok naša velika potrebnost. Zakaj moramo biti odvisni od Ajdovščine, ko bi morali vendar imeti v Vipavi elektrika, ki bi poskrbel takojšnjo izmenjavo varovalke? Znanost nam je, da se je tukajšnje elektrotehnično podjetje ponudilo trdkri Brunner za smešno nizko ceno za vzdrževanje in popravila, pa gospodu Griju gotovo ni ugajala ta ponudba, čeprav trpi škodo tudi trdkra sama. Naše županstvo se tudi ne zganja, da bi zahtevalo bolj redno luč, za katero plačuje precej veliko mesečno svoto.

IZPOD ČAVNA

Izletniki, turisti.

Naše čavensko pogorje ima od leta do leta več obiskovalcev. Tudi to tvori eno izmed vrst »tukeškega prometa« v naših krajih, seveda le v poletnem času. Posebno Kucelj (1239 m, najvišja razgledna točka čavenskega pogorja) je postal priljubljena sila naših turistov. Drzmem si trditi, da naš »očak« to tudi zasluži, po svojem krasnem razgledu kakor tudi po znani flori. Zlasti dve planinski roži prideta v poštev: narcise, ki v zgodnji pomladi dobesedno pobelijo obronke Čavna, in pa planike, ki se dobe sicer še sedaj, a najlepše so v juliju. Moram pa tu omeniti žalostno dejstvo — nepremišljeno trganje cvetk v strani turistov, katerega posledica je, da ta naš najlepši okras polagoma izginja, ker ga velika večina ne trže, ampak kar ruva. Tudi se — žal — ne dobe več taki eksemplarji kot svojačasno, pred petimi, desetimi leti. Glede narcis pa se Caven ne upošteva tako, kot bi zaslužil, dasi bi lahko v naši — krajini užival isto slavo kot na pr. Golica nad Jesenicami na Gorenjskem.

Prihajujemo od turistov — pravih ljubiteljev narave — da bodo pametno postopali z našimi planinskimi cvetkami in da bodo varovali planinsko floro, ker jo ljubimo in ker nečemo, da postane žrtve nespametnega ravnanja takozvanih »turistov«. Upam, da bo ta moj apel zalegal vsaj pri slovenskih izletnikih.

Ker govorim o tem vprašanju, ne smem pozabiti še enega dejstva, ki razvoju turizma v naših krajih nedvomno škoduje. To je: nezadostna markacija. V tem oziru nas naši krvni bratje v Sloveniji daleč prekašajo. Je sicer res, da si je med Slovenci onstran meja steklo v tem oziru veliko zaslug »Slovensko planinsko društvo« in da podobne organizacije pri nas nimamo in je ne moremo imeti ali najdemo lahko nadomestilo. Zadnje čase je namreč smisel za turizmo med našo podeželsko mladino zelo napredoval in naša podeželska društva že rada »vrtajo« izlete v naravo. Ali ne bi morda tudi na tem polju (kakor sem zadnjič nasvetoval glede letoviščarjev) izvrševale naše organizacije potrebno in hvaležno nalogo? Je ugovor, ki ga predvidevam in ki moje načrte navidezno pobija, t. j. finančno vprašanje, ki nam mora biti stalno pred očmi. Vendar pa mislim, da se da tudi ta zadeva primerno urediti, če je le dovolj podjetnosti in

(Dolge na IV. strani)

Poslano*)

Radiolegični kabinet
Dr. G. Smerčinich

Gorica, Via Seminario št. 24

bo ostal v mesecu avgustu odprta vsaki dan od 8½ do 18. Izvzemši v četrtkih popoldne.

Diagnoza in zdravljenje z žarki X
Aparat prenosljiv tudi na dom.

839

*) Za članke pod tem naslovom ne prevzema uredništvo nikake odgovornosti.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, podk. in prevodi v vseh jezikih. (1203)

UCENKA za trgovino mešanega blaga v večjem okraju se sprejme takoj. Ponudbe pod Pošto ležeče Trnovi pri Il. Bistrici št. 99. 1119

TRGOVSKO-OBRTNA ZADRUGA V GORICI razpisuje mesto hišnika za Trgovski dom. Hišnik vrši obsemn posle uradnega službe. Nastop službe takoj. Prednost imajo taki prosilci, ki se razumejo na kako obrt. Hišnik ima poleg mesečne plače postranskega služnika pri prireditvah v Trgovskem domu. Prošnje z navedbo osebnih in družinskih podatkov ter zahtev glede plače naj se pošljejo Trgovsko-obrtni zadrugi v Gorici, Corso Verdi 24, do 18. avgusta t. l. 1247

SOBICA, tedna, se odda v najem v Rojano, Scala Santa 197, trgovina. 1248

MODEL ladje »Viribus Unitis« v stekleni omari, se prodaja. Mlekarna Via Maltanton. 1249

ZENSKA krojačnica izdeluje obleke, plašče in jih čisti po zmernih cenah. Berra, Garica, Corso Verdi št. 47, II. 1250

GOSTENJECARJA išče društvo »Jadrano«. Pisarne ponudbe do 20. t. m. na ožbor. Via Chiabrola sup. 10. 1251

Podpisani globoko užalosteni, naznanjamo pretnostno vest, da je danes po dolgi in kruti bolezni preminila s »svetotajstvi« v Gospodu preminula naša draga hčerka, nekakinja ednomo svačinja

IVANKA VIDMAR

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v čestek dne 12. t. m. ob 18. uri iz hiše žalosti ulica za sv. Trojico na pokopališču pri sv. Križu.

IDRIJA, dne 10. avg. 1926.

Analiza roj. Jereb mati, Valentin Vidmar oče, Fani por. Macedonio zestra, Domio svak, Ivanka Jereb teta, Antona, Ivan, Alojzij strici ter ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

PRODA SE parni stroj Welf Magdeburg v najboljšem stanju, 35 konjskih sil s pripravo za kurjenje z žaganjem, drvari ali premogom. Kurilna ploskev 18.52. — Valjani Min. Ajdovščina. (1223)

18. t. m. ob 10. pr. p. se prodaja v sobi 36 tukajšnje preture na prisilni dražbi nepremičnina ležeca v kat. občini Padriče ob cesti iz Trsta v Pazovico nad Sv. Ivanom, vi. št. 527, hiša pol. št. 92 z gospodarskim poslopjem, dvoriščem, vrtom in travnikom, cenjena na L 9638.—. Najmanjši ponudek je L 6425.33, vadij pa L 963.80. Podrobnosti se zve v sodni pisarnici in pri dr. Josipu Wilianu. 1225

RADI SELITVE v inozemstvo prodaja Martin Zarnik, nadučitelj v p. v Kosezah pri Il. Bistrici več nevezanih letnikov »Slovana« Dr. I. Tavčarja in I. Hribarja. Proda tudi dobro ohranjen harmonij s 6 spremeni za L 1200.— ter mnogo pedagoških in drugih zabavnih knjig. 1230

BAERICA, izkušena, sprejema noseče. Via Chiozza št. 50, pritličje. 1244

ZENITINA PONUDEBA. Samostojen gospod, ločen, 36 let star, v lepem primorskem mestu, želi seznaniti z izobraženo gospo ali gospodino, po možnosti učiteljico, v svrhu ženitve. Resne ponudbe na »Edinost« pod šifro »Ponovitev sreče«. 1242

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 1241

BAHICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema noseče, Adele Emerschtz-Sbaizero, Farneto 10 (podlažna Gimnastika), lastna vila, tel. 20-64. 1162

GLYKOL je pravi dobrotnik vseh onih ki trpijo na živčni oslabilosti, glavoboli, pomanjkanju slasti. Glykol je splošen in energičen obnovitelj. Prodaja se v lekarni Castellianovich, Trst Via Giuliana 42. 1220

VOBA »DELL'ALABARDA« PROTI IZPADANJU LASI. Vsebuje kulin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prilipanju in za ojačenje korenin. Steklenci po L 6 se dobiva samo v lekarni »Castellianovich, Trst, Via Giuliana 42. 1240

Inserirate v »Edinost«

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naš nad vse ljubljui

Drago Gruntar

dijak VII realke v Ljubljani

včeraj popoldne, ob 3. uri, izdihnil svojo mlado dušo vsled zastrupljenja krvi.

Njegovi zemski ostanki se bodo položili danes ob 5. uri pop. k večnemu počitku na ljubljanskem pokopališču.

BAZOVICA, 11. avgusta 1926.

Družini Gruntar-Urbanič.

javljamo tužno vest, da je naš tovariš-podpredsednik

DRAGO GRUNTAR

po kratki in mučni bolezni izdihnil svojo mlado dušo v ljubljanski bolnici.

Ohranimo mu blag spomin!

D. S. S. I. I. »ZORA«, Ljubljana.

Zaloga kubinske emailirane (glinaste) posode

Najnižje konkurenčne cene.

PRODAJA SAMO NA DESELO

lesene pipe, s plutcem češkega izvora, luči in svetiljk, jedilnega orodja, ŠKAFOV, VEDER prve vrste in po zmernih cenah, decimalnih mer za tekočine, stigulj, mlinov za kavo, kotlov, ponev, ščipalk zapirilo, likalnikov in vseh drugih potrebščin iz železa, cinka in pokositrenega železa.

FRATELLI LEDERER

TRST — Via G. Galatti 14 nasproti glavne pošte — TRST

V nedeljo ob 17. „finalissima“ Adria - Prosveta na Trsteniku!

PODLISTEK

JULES VERNE:

Skrivnostni otok

Takoj si opazil, da je močan in gibek, toda vse telesne lastnosti so se razvile na škodo duševnih zmožnosti.

Gedeon Spilett ga je nagovoril. Toda zdelo se je, da ga oni ni razumel, morda niti čul... in vendar, če mu je pogledal v oči, se je poročevalcu zdelo, da ni še v njih ugasilna zadnja iskrica razuma.

Ujetnik je bil miren in ni niti poskušal rešiti se spon. Ali ga je presenečala navzočnost ljudi, katerih sovratnik je nekoč bil? Ali se mu je v kakšnem kotičku možganov obudil spomin na njegovo nekdanje človeško stanje? Če bi bil prost, ali bi skušal ubežati, ali bi ostal? Tega niso vedeli in tudi niso poskusili dognati. Gedeon Spilett si je natančno ogledal nesrečnega, nato je rekel: »Kdorkoli je, kdorkoli je bil in karkoli lahko postane v bodočnosti, naša dolžnost

je, da ga vzamemo s seboj na otok Lincoln.

— Da, da, je dejal Harbert, morda se našemu trudu posreči zbuditi v njem kakšne ostanke razuma.

— Duša ne umrje, je rekel poročevalec, in bilo bi nam v veliko zadoščenje, če bi to božjo stvar rešili iz tega poživljenjal Pencroff je dvomljivo zmajal z glavo.

»Vsekakor moramo poskušati, je nadaljeval poročevalec, kar zahteva od nas človečnost.«

Ali pa je bila v resnici njih dolžnost postopati krščansko in človeško?

Vsi trije so pritrdili temo vprašanju ter si rekli, da bi tudi Cir Smith odobravil njihovo postopanje.

— Ali ga pustimo zvezanega? je vprašal mornar.

— Morda bi sam šel, če mu odvzamemo noge, je rekel Harbert.

— To lahko poskusimo, je odvrnil Pencroff.

— Odvezali so ujetniku noge, toda roke so mu pustili zvezane. Ta je sam vstal in ni kazal namena ubežati.

Njegove motne oči so metale bodeče poglede na moža, ki so hodili poleg njega, in nič ni kazalo, da se spominja, da je bil

nekoč njihov sovratnik. Neprestano je polglasno žvižgal pred seboj, a obliče mu je ostalo vedno enako divnega in kljubovalnega izraza; vendar pa se ni upiral.

Na poročevalcev nasvet so spremili nesrečnika v njegovo stanovanje. Morda bi utegnili napraviti tamosnji predmeti kakšen vtis nati; morda je zadoševala iskra, ki bi razsvetlila njegove miselne zaklade in na novo oživila ugaslo dušo.

Stanovanje ni bilo daleč od tam; v nekaj minutah so prišli do tja, toda ujetnik ni nitičesar prepoznal in zdelo se je, da je vse pozabil.

Iz njegove globoke duševne propalosti so sklepali, da traja njegovo ujetništvo na otoku že mnogo časa in da ga je osamljenost pripravila do sedanjega stanja.

Poročevalec je prišel na misel, da bi pogled na ogenj utegnili morda nanj uplavit, in kmalu je zaplapolal živahen ogenj na ognjišču. Za trenotek se je zdelo, da ogenj zanima ujetnika, toda kmalu se je obrnil proč in njegov nezavedan pogled je vnovič ugasil.

Očividno niso mogli drugega napraviti, kakor zvleči nesrečnika na krov Bonaventure, kjer ga je Pencroff čuval.

Harbert in Gedeon Spilett sta se vrnila še enkrat na otok, da poberejo, kar se jima je zdelo koristno, in čez dve uri sta se vrnila k obrežju z orodjem, orožjem, bogato zalogo semenja; prinesla sta tudi nekaj kosov divjatiine in prignala dva para prašičev. Vse so spravili na ladjo in Bonaventure je bila pripravljena, da dvigne sidro, kakor hitro nastopi jutranja plima.

Ujetnika so spravili v sprednji del ladje, kjer je sedel mirno v svoji okoliščini zamljenosti.

Pencroff mu je ponudil jesti, toda on je odklonil ponujeno meso pečeno meso, ki mu očividno ni dišalo. Ko mu je pa mornar pokazal raco, ki jo je ustrelil Harbert, jo je nesrečnik hlastno popadel in pričel jesti.

In vi mislite, da se bo vsega tega odvadil? je vprašal Pencroff in zmajal z glavo.

— Morda vendarle, je odgovoril poročevalec, mogoče je, da se bo končno pokazal na vpliv, kar le samota je napravila iz njega, kar je postal, in sam ne bo več.

— Nesrečnik je gotovo že dolgo v tem žalostnem stanju, je rekel Harbert.

— Briljono, je odvrnil Gedeon Spilett.

— Koliko let more misliti je vprašal mladenič.

— To je težko reči, je odgovoril poročevalec, ker izpod goste brade, ki mu pokriva obličje,

naprednega duha v nas samih in potem pa pri tistih faktorjih, ki pridejo tu zlasti v poštev, pri občinah, pri občinskih odborih. Mi večkrat očitamo soseščini Kranjcem veliko konservativnost, toda največkrat neupravičeno. Često sem se na lastne oči prepričal o nasprotnem. Njihove železniške postaje, vasi itd. so opremljene z okusnimi, dasi enostavnimi informacijskimi tabelami, ki nudijo vsakemu turistu potrebno orientacijo. Vsi bližnji kraji so na teh tabelah navedeni, s smerjo in časovno ter krajevno oddaljenostjo. Naše železniške postaje v Prvačini, Dornbergu, Batujah, Kamnjah, Dobravljah, Sv. Križu in Ajdovščini pa so v tem oziru zanemarljive, s smerjo in časovno ter krajevno oddaljenostjo. Naše železniške postaje v Prvačini, Dornbergu, Batujah, Kamnjah, Dobravljah, Sv. Križu in Ajdovščini pa so v tem oziru zanemarljive, s smerjo in časovno ter krajevno oddaljenostjo.

Priporočam našim občinam in našim društvom, da se za to vprašanje zainteresirajo; našim društvom, posebno v večjih krajih, da ustanovijo nekatere »plainske odseke«, a občinam, da stremijo k teh odsekom po potrebi gnetno podprejo.

IDRIJA

Pretekli teden se je vršila pred okroglo sodnijo v Gorici razprava proti znanemu Lampe Mirkotu, po domače Hladnikov iz Črnege vrha, in njegovim tovarišem ter njegovemu očetu, ki so 25. VIII. lanskega leta vlomili v trgovino Grlica in Šraja, poskušali tudi nekaj drugih vlomov ter bili poleg tega obtoženi raznih sleparij in drugih kaznivih dejanj. Duša vseh teh dejanj je bil mladi Mirko Lampe, kateremu so bile oblasti sicer pridno na sledu, a se jim je znal vedno spretno izmuzniti, kar se mu pa to pot ni posrečilo. Marljivosti organov javne varnosti, posebno pa maresalu tajne policije g. Jon-u, se je zahvaliti, da je predzne prijatelje tuje lastnine končno zadelo roka pravice. Kakor je »Edinost« že poročala na drugem mestu, so bili obtoženci kaznovani z večjimi ali manjšimi kaznimi in Mirkotu, ki je pred razpravo menda izjavil, da mu je kakor da bi šel na ženinino, bo za nekaj let sedaj vendar onemogočeno uganjati take in podobne pustolovščine.

Vreme se je končno vendar enkrat streznilo. Po velikem naliivu, ki je trajal preteklo nedeljo, je drugi dan razpodela burja megle in jasno nebo je zopet pogledalo nas, ki smo ga letos še tako malo videli in željno pričakovali. Dasi je deževalo le eno noč in en dan, sta Idrija in Nikova zelo narasli in da niso bili pobrani koli pri »Grabljah«, bi bili stanovitelj hiš ob reki Idriji imeli gotovo vodo v kletih, tako pa se je voda lahko odtekala. Posebno dobro pa se je izkazala uravnava iztoka Nikove v Idrijo, ki je bil izgotovljen letošnje poletje na zahtevo tukajšnje podprefektore.

Ceste v Idrijskem okraju.

Vsemogočni naliivi so docela razdrapali in izrili poti, ki vodijo iz Idrije v bližnjo okolico. Nihče se ne more pobrigati zanje, niti občine, ki so se najbolj prizadele, dasiravno se s tem škoduje občanom in občinam. Pušča se vse v nemar, češ saj se ne izplača popravljati, ako popravši danes, ti jutri znova podere dež. Tako živimo in čakamo boljšega vremena, da se bo zjasnilo, čeprav so ceste vedno polne voznikov, ki pač ne morejo čakati lepšega vremena. Vozniki se pritožujejo, da se radi razriliti poti vedno vnevarnosti, kdaj da se jim voz preobrne, in da rabijo radi tega vedno še enkrat toliko časa do Idrije kakor preje. Ako pomislimo, da rabi voznik z Gor v Idrijo tri ure bo pač dovolj pojasneno. — Nekaterke ceste so polne blata, da ga je treba gaziti, kjer pa ni blata, tam pa so kanali, luknje ali pa na debelo posute grobe kamenja. Kjer pa ceste visijo, dobiš na eni strani množico peska na drugi pa silno izprane ceste.

Cesta v Belo, o kateri se je že enkrat pisalo je v tako slabem stanju, da si ne upa iz Idrije nihče v Bele. Če pomislimo, da je v poletnem času Bela najlepše zatočišče, bi se pač prizadele krogi lahko malo bolj pozanimali, kar bi bilo v korist njim samim.

IZ GORNJE SOŠKE DOLINE

Sneg in mraz — Najdba trupla dr. Lubca — Top na Triglavu — Vojaško vaje. Sobotno in nedeljsko deževanje je občutno znižalo temperaturo. Vihar z dežjem in končno s snegom je plesal v višini nad 1400 metrov. Skupine nedeljskih turistov so ostale blokirane po neurju v planinskih kočah. Precej so trpele tudi vojaške čete na vajah, posebno alpske čete v svojih šatorističnih visokih gorah. Ko se je v ponedeljek jutraj odprlo jasno nebo so bili prav vsi gorski veličani pokriti s precejšnjo plastjo snega. V nekaterih krajih je segal sneg prav do polj gorskih vasi. Seno v visokoležečih senožetih je bilo precej poškodovano. Seveda je sneg izginil po večini že po par urah toplega ponedeljkovega solca. Poletnega solca in njegove toplote pa ni več. Je že

na pragu prijetnost solca v predjesenski dobi.

Pastirji iz kranjskogorke strani so našli pri pašni živini na južni strani Prisojnika proti Razorju pod latovzno gorico v kočini, katero pastirji nazivajo »podzaprtni plazom«, človeško truplo z odgnit glavo telo že izsušeno in izprano. Po legitimaciji so spoznali, da je truplo ponesrečenega dr. Lubca, kateri se je tam preteklo pomlad podal na izlet. Ker je bil dr. Lubec eden izmed hrani turistov, ni verjetno, da bi se mu pri hoji zgodila kak nesreča, ampak ga je najbrže odnesel kak pomladanski plaz. Legitimacijo in denar so jugoslovanski pastirji odnesli na orožniško postajo v Kranjsko goro. Tako si tudi lahko tolmačimo vest nekaterih italijanskih listov, ki poročajo, da se je došlo na navedenem mestu truplo neznanca, da se pa ni našla pri njem nikak legitimacija ter se zato ni mogla ugotoviti identiteta trupla. Karabinirji so prišli na lice mesta po običajne zakonske ugotovitve ter se je nato pokopalo truplo nižje dole v dolini.

Poti iz Italijanske strani, iz Zadnjice po Bambergovu poti ter ona, skozi Komar po Poliču na najvišjega očaka Julijskih Alp, na Triglav, ne spadata ravno med dolgačasne. Telovadba po klinih in ob železni vrvi skrbi za potrebno zaposlenje. Nista ravno hudo nevarni toda vendar ustrašita začetnike-turiste, posebno one ki nosijo hlače le za to priliko. Ker se top, pa četudi mali gorski, ne prševa navadno k običajni opremi turistovskega narubnika, so vsakomur imeli dotični vojaški hribovske artilerije precej opraviti, predno so ga spravili na hrbet Triglava. Njegovi streli so sotoero odmevali v stenah bližnjega Kanjavca, Pikavca ter Razorja, Mojštrovke in Grintavca ter še desetero drugih. Ni čuda, da je bil dotični oddelek ki je izvršil to težko delo, vesel svojega uspeha in ga tudi primerno proslavil.

Tudi številni vojaški oddelki alpski, infanterijski, artilerijski, bersaljerjski in ženijske trupe, razpršeni po kotlinah kranjskega gorovja ter bovskih in trentarskih globeli, so zaznale za to novico. Vsako jutro tujejo prebivalci naših gorskih vasi jutranje budnice trobentačev, kmalu nato korakajo, v jutranjem hladu dojemajo iz gorskih potokov in slapov, čete na odmerjena mesta. Tu pa tam jaha višji častnik v sredi čete na konju, se ustavlja ob obronkih, zre v zemljepisno karto. Vojaški, polni in zasopli z znaki sovražnih partij, korakajo molče po cestah, le popolna popolna oprema ropota na njih. V borovcih, po njivah, v lazih, v peskovju pod plazovi ropotajo strojnice in njihov ropot se meša nerazdružljivo z odmevi gora. Blizu vasi poskušajo in se urijo celo dopoldne godbe, napol pričete, zasnovane in že ugasle melodije koračnic polnijo ozračje in se pridružujejo splošnemu hrustu nenavadnemu tem tihim dolinam. Preko mej skozi ograje se bele šatorišča in rjavi okoli njih uhojeni travnik. Tik zraven, poln visoke trave, redkega grmičja se vije zapuščen vojni jarek.

Kot vsake vojaške vaje, prinašajo tudi te razno škodo poljem in travnikom. Višje gori se umika v urah streljanja goveja živina in drobnica obstreljevanim točkam. Občinski uradi ter razni pristojni vojaški uradi imajo polne roke dela s sprejemanjem pritožb. Kot običajno, kadar je velika množica oškodovancev, dobe nekateri primerno odškodnino drugi manj, tretji zopet nič. Ljudje dele razne častnike v razne kategorije: So nekateri, ki pazljivo poslušajo, skušajo doumeti prošnje, ljudje jih zato hvalijo, drugi zopet nervoznejši zopet hitro vzplamtijo ter te zalove.

Veliko leži v teh slučajih na županstvih, da se sporazume pravečasno za primerno kraje šatoriščem, kjer je manjša škoda kot drugod, da pravočasno poskrbi za cenejšo škodo, pravočasno prepirov radi jezikovnih nesporazumljenj itd.

Po lepi, neprestano razširjeni glavni cesti po loški dolini drve avtomobili s štabnimi častniki, tovarni avti polni blaga, steklenk, mesa in pa plečatih kanti-nerjev Furlanov.

Se nekaj časa in odšle bodo klepetave letoviščarke, ceste proti mestom se bodo napolnile z vojaškimi kolonami, vedno večji hlad bo objel doline in prvi jesenski sneg bo pripravil tla zimskemu miru enoličnosti.

IZJAVA

Goriško poduredništvo Edinosti izjavlja, da ni g. Ivan Zorn, učitelj v Vrtojbi, »pisal članka iz Vrtojbe, priobčenega v Edinosti z dne 13. julija t. l. št. 165 ter da tudi ni z njim v nikakvi zvezi. Članek je spisal naš običajni stalni vrtojbenki dopisnik. Gorica dne 11. avgusta 1938.

Za goriško poduredništvo: Rejce.

Vesti iz Istre

IZ KOZINE

Pevsko in bralno društvo »Venec« na Kozini priredi dne 5. septembra veliko vrtin veselic s sodelovanjem vseh bližnjih in tržaško-okoliških društev.

Vzpored obeta biti zelo zanimiv, ker se priglajo društva, katere nastopijo z naj modernjšimi pesmimi naših sodobnih skladateljev. Prosimo pa ona društva, ki mislijo nastopiti in ki se niso še priglasi- la, da to čimprej stori.

Vzpored objavimo pravočasno.

IZ BEKE PRI KLANCU

Prihodno nedeljo, dne 15. avgusta ob 4. uri popol. priredi naše izobraževalno društvo »Lilija« prvo povojno veselic s sodelovanjem bližnjih bratskih društev. Pridite v nedeljo ob blizu in daleč na Beke. Majhna in skromna je naša vasica, a tem večja je ljubezen, katere Vas bo sprejela.

Sporod veselic je sledeči:

1. Ital. deklamacija: La spigolatrice di Sapri. 2. I. pl. Zajc: »Vesela pesema« poje mešani zbor domačega društva »Lilija«. 3. Z. J. »Balada o Čičku« mešani zbor poje društvo iz Ocizle. 4. ».: »Nevesti« mešani zbor poje društvo »Zora« iz Prešnice. 5. A. Hribar: »Hišica očetova« poje mešani zbor društva »Skala« iz Črnotič. 6. »Voščilo za god.« burka v enem dejanju igrajo domači diletantje. 7. Prosta zabava. Med posameznimi točkami in po končanem sporedu igra dolinska godba.

MAČKOLJE

Dve nedelji zaporedoma smo imeli smolo našo prirediteljo. Dasi pravijo, da v tre-

tje gre rado, vendar upamo, da ne bo za prihodnjo nedeljo nikakih zaprek. Naše društvo »Primorsko« se je temeljito pripravilo, zato hoče v nedeljo dne 15. avgusta pokazati, kaj zmore.

Sodelovalna bodo bratska društva iz: Ricmanj, Beršta, Ocizle in obljubili so nam, da nas obiščejo tudi vrli Plavčani. Začetek ob 4. uri popoldne.

Nedeljo tedaj kar lepe in gre, vse v Mačkoli.

Znanost in umetnost

DR. LUBOR NIEDERLE:

Narava in kultura starih Slovanov

(Nadaljevanje; gl. tudi »Edinost« od 29. VII. 1., 3., 5., 8. in 10. VIII.)

(S pisateljevim dovoljenjem prevedel dr. Jožim Ražem)

Ko se je končno vse pomirilo in so Slovani začeli mirnejše živeti tudi v novih naselbinah, so se jim pokazale razne potrebe, za katere niso imeli prej časa: da bi si postavili redna bivališča in gospodarstvo, ustanovili vrtove in njive, si postavili redne utrube proti sovražniku, opremili stanovanja in se sami preskrbeli z obleko, nakiti in popolnim aparatom orožja in orožja, — kratko rečeno, da bi se opremlili z vsem potrebnim in prijetnim. V tem času tudi vidimo, kako naenkrat začnejo Slovani kupoma sprejemati nove predstave, nove stvari in kako se učijo novih znanosti, — najprej seveda v vojaškem in gospodarskem pogledu. Znanost in sploh višja izobrazba je ostala še le za nazadnje, v tej smeri se je pokazalo slovansko zanimanje še le v IX. in X. stoletju.

Na zapadu začenja najbolj učinkovati frankovska država, katere je sprejela pred daljšo dobo rimsko kulturo in jo znala prispodobiti barbariskim razmeram in jo s tem približati tudi barbarom — Slovanom. Prav do prve dobe spada na zapadu zboljšanje in nova ureditev slovanskega doma, naprava sebe, (izbe) s pečjo, kurjeno iz veže, in zboljšanje kopalnice. Ko je pa nastopil vladar Karol Veliki in upravno ter gospodarski na novo uredil svojo obsežno državo, ko je bilo vojaštvo izpolnjeno, ko se je začelo razcvetati pravo, naobrazba in znanost, se je tu povečal njihov vpliv na Slovane. Smatram karolinsko dobo za najvažnejše razdobje kulturnih stikov med Germani in Slovani. Takrat so Slovani, preseljeni od velike lepote frankovske moči in upornosti njenih zakonov in naprav, prevzeli od Nemcev največ in najvažnejše pridobitve. O redu prevzeta ni seveda mogoče reči z gotovostjo, če so nastale ravno v tej dobi ali pred njo, ali v naslednji, otonski; imam pa iz cele vrste dokazov vtis, da se jih največ oklepa IX. stoletja, četudi se je to nadaljevalo še v X. stoletju in končalo v naslednjem. In dodajam: so to skoraj same pridobitve rimskega izvora, ne germanskega, katere so seveda prevzeli Nemci mnogo poprej in jih še le sedaj predajali Slovanom. Slovani sami so imeli z rimsko kulturo stike samo malenkostne, začasne in lokalne (ob Donavi), medtem ko so sedaj stali pred rimsko-germanskim vplivom od Jadranskega morja tja do kielskega zaliva.

In vpliv je bil velik. V gospodarstvu spada sem novo boljše obdelovanje njiv, prevzete rimsko-germanske pluga in brane, vpejajava vrtov s plemenitim sadjem in vrsto nove zelenjave, nadalje postavljanje vinogradov, sprejetje novih površinskih poljskih mer, nadalje nove konstrukcije mlinov in vinske ter oljne stiskalnice.

Z vsem tem so obenem prišle k zapadnim Slovanom tudi nove gospodarske osnove s središčem na gospodskih dvorih, razvoj specialnega rokodelstva okrog dvorov in gradov, ter od XI. in XII. stoletja so počeli na novo došli nemški kolonisti močno vplivati na nove formacije vasi in njiv okrog kmetije (dédina). Močan je bil tudi vpliv na novo ureditev trgovine. Prinesena je bila k Slovanom nemška tehtnica, vpejajana je bila po nemškem vzorcu carina, sejemski redi in kovan je bil prvi denar, katerega nemški nazivi (deloma seveda že gotski) kažejo istotako na ta učinkoviti vpliv. Kpejajo so bile dalje nove vrste blaga (zamet) in oblek, posebno rimska kratka tunika, nogavice, srajca, nove vrste pokrival za glavo, plaščev in s tem tudi vrsta toaletnih drobnarij in seveda tudi novih vrst nakitov, posebno emajlov t. zv. kettlaškega kova, upeljano je bilo zboljšanje kopalnic, pri čemer je napredovalo in se širilo gotovo tudi zboljšanje notranje ureditve doma, izbe in veže, o čemer se je že zgoraj govorilo.

Posebno spada sem postanek kuhinje iz veže in čimnat iz kleti. Tudi spada v to dobo zidanje skednjev, žitnic (kašč), odrov, odrin, mogoče tudi ovčaren (hlev); in končno so bili Nemci oni, od katerih so se Slovani na zapadu naučili rimskega zidanja s kamenjem in od katerih so prevzeli predromansko okraševanje svojih prvih svetšč. Tudi v vraže in verstva je marsikaj prešlo iz starih rimskih tradicij (amuleti, obolus mričev, razne slavnosti), samo da kakor se zdi bolj pod neposrednim bizantinskim kakor nemškim vplivom (prim. spodaj). Samo k polabskim in pomorskim Slovanom so šli krščanski vplivi

preko Nemškega (Bjelbog in Črnobog). V to dobo spada tudi važni prehod nemškega naziva Karl (t. j. Karol Veliki) v vseslovanskega kralja in prehod naziva brnč.

Medtem ko se je to dogajalo na zapadu v sosedstvu frankovske države, so podlegali vzhodni, južni in deloma tudi zapadni Slovani nadaljnim, nič manj močnim vplivom prihajajočim iz Skandinavije, Orienta in Carigrada.

Nordiški vpliv so občutili v večji meri samo ruski Slovani in pa gotovo tudi baltiški, četudi ga ne moremo tu v polni meri dokazati radi pomanjknjave materiala. Toda zemljepisna lega in premnogi trgovski in vojaški stiki, v katerih so se nahajali baltiški Slovani z Danci, Norvežani in Švedi, prinašajo to sami s seboj. Na Rusko je pred vsem vplivalo Švedsko in to deloma s trgovino, ki je prihajala z Gotlanda v Gardariki in iz Orienta, deloma z neposredno invazijo ruskih družin, ki so preko račevale vzhodno Evropo in se nastanjale v glavnih slovanskih trgovskih središčih.

Vsled teh vplivov je bil podvržen raznim spremembam posebno severnoruski dom, navadni in knežji dvor, na pr. pri ustvarjanju nadstropij s hodniki in zidanjem velikih slavnostnih dvoran, kjer so bili tudi pevci pojoči slavo knezu in njegovemu spremstvu najbrže pod vplivom nordiških bardov. Sploh so pripeljali nordiški knezi s seboj spremstvo. Pod ta vpliv spada tudi velika množina svojevrstnih nakitov, nahajajočih se v severnoruskih grobovih, nadalje nekatere vrste orožja, posebno t. zv. vikinski meč, ki je končno prodrl tudi k zapadnim Slovanom, nadalje napajanje visokih gomil pri pogrebi in pokopavanje na ladjah. Tudi razvoj slovanskega brodogoja na Baltičkem morju kaže neizpodbitno na veliki vpliv starih nordijskih pomorščakov. Napravljena je ravno tako, slovanske ladje ni mogoče razločevati od vikinske.

Vpliv Orienta se je že davno javljal in ni nikdar nehal. Vedno je bila Volga glavna cesta, po kateri so prihajali trgovci z blagom s Kavkaza, Armenije, Mezopotamije, Perzije in Turkestana; tudi Sibirija in srednja Azija ste bili od davnine v zvezi čez Ural z gornjo Volgo in Oke, pošiljajoč svoje karakteristične izdelke finskim plemenom, ki so tam bivali. Ta uraloaltajski vpliv in sploh vplivi, ki so izhajali od severnih Fincev in Fincev ob Volgi, se prikazujejo posamično tudi pri Slovanih na koncu I. tisočletja. Ni na pr. nikakega dvoma, da je podlegla ustanova ruskih »volhov« (čarodejev) močno vplivu finskega šamanizma, in tudi finski nakiti se prikazujejo tu in tam v grobovih, ki imajo drugače več slovanskega značaja; toda v celoti je bilo tega vpliva malo in je ostajal omejen samo na severovzhodni rob Slovanstva, kjer so nasprotno Slovani mnogo bolj premagovali kulturno in politično Fince.

(Dalje.)

Gospodarstvo.

O zdravljenju domačih živali

«Hitro smo ji (kravi) dali nekoliko smodnika pod nos in ga zažgali; nekoliko pa smo ji ga dali piti, pomešanega z oljem».

(iz pisma L. I. K. 15.)

Zelo pogostokrat čitamo vprašanja v naših gospodarskih listih, katere stavijo živinorejci uredništvu, kako naj zdravijo to in ono bolezen domačih živali. Koliko skrbi in prečutih noči prinese v hišo bolezen živine, to vedo samo naše kmečke družine. Kot mora leži nad kmečkim domovjem preteča nesreča, ki žuga prekrižati marsikateri gospodarski nenapisan in neprepisunjen proračun. Pogin enega vola ali konja pomenja izgubo nenadomestljive delavne moči pri oranju in drugem gospodarskem delu, izguba ene krave znači v prav premošnjih slučajih nenadomestljivo izgubo v prehrani in pogostokrat pomanjkanje v družini. Ko pa živinčje ozdravi, izginejo težke skrbi kot se razpršijo temni oblaki na obzorju; z izgubljeno skrbjo pa se vrača v družino novo veselje do dela, nov pogum.

Zdravljenje domačih živali se vrši že dandanes v vseh kulturnih državah z najmodernjšimi sredstvi. Prav premošnjem po stoji živinozdravnik pred problemom, ko gre za določitev bolezni. Posestnik živali, mesto da bi s svojo pripovedjo pomagal do pravilne določitve bolezni, v mnogih slučajih zavija pripovedovanje, ne izreče vsega, kar je opazoval tekem razvoja bolezni in mnogo zamolči, misleč, da s tem popravi stanje bolezni. Da bi tega nikoli ne delal! Naj naši gospodarji govorijo tudi tu vedno le resnico in naj ne prikrijevajo ničesar, ker si s tem morejo le škodovati.

V premošnjih slučajih, ko posestnik sam zdravi svoja živinčja, si prav pogostokrat »pomaga« z — vražami.

Prav priljubljeno zdravilno sredstvo je smodnik. Kajenje oteklih udov s smodnikom zamore imeti za posledico — vpejlenje gospodarskega posloplja, vplivanje smodnika v želodec živinčeta pa pogin istega. Ne zdravi nikoli svojih domačih živali z vražami. To spada v minule čase, v srednji vek in še bolj nazaj. Ne rabi nikoli smodnika, petroleja, bencina in drugih takih nevarnih sredstev.

Ko vprašujemo naši živinorejci uredništva listov za svet pri boleznih domačih živali, naj popišejo znake oboletosti kolikor mogoče natančno. Mnogo je različnih bolezni, katere kažejo na zunaj iste znake. Le natančen popis bolezni zamore zadovoljiti do gotove mere, da si strokovnjaki pri listih lahko ustvarijo nekako sliko bolezni, ter zamorejo točno svetovati, da seže živinorejec po učinkovitih sredstvih, katere vrnejo zdravje domačim ži-

valim. S tem pomorejo naši gospodarski listi k lepši sreči in boljšemu blagostanju naših gospodarskih posostvih.

Živinorejci. Gerbec Josip (G. v.)

KRONE

plačuje vedno par cent. več kot drugi

ALOJZIJO POUH, Piazza Garibaldi 2

842 prvo nadstropje

Pazite na naslov! Pazite na naslov!

SLOVENC!

Ne pozabite, da ima trvdka „Old England“

Trst, Corso V. E. III, 26 nasproti zastavljalnici

Izgotovlj. obleke površnike 855 tu-in inozemske blage Lastna krojačnica I. reda Govori se slovensko

Krone po 2.40

zlatu plačuje po višjih cenah nego vsak drugi

Briljante, platia, 20-kronske zlate konode

Albert Povh — urarna

Trst, Via Mazzini 46 841

Priporočljive trvdke

„Adria čevlji“

trgovina

GORICA — Corso Verdi 32

Posebnost: Velika zaloga raznih čevljev za sport

Narodna tiskarna zbiravca s knjigovoznico

GORICA — Via C. Favetti 9.

Narodna knjigarna zbiravca s papirnico

GORICA — Via G. Carducci 7.

KERJEVANI JOSIP

Dvekolosa, živalni stroji, puške

GORICA — Piazza Cavour 9.

Martin Poznajšek

odlikovana krojačnica z izbiro vzorcev

TRST — Via Giose Carducci 36.

JAKOB BEVC

urarna in zlatarna

Trst, Campo S. Giacoma 5

Zlato kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah Krone plačuje višje kot vsi drugi. Zaloga raznovrstnih ur in zlatenine. (854)

Zobozdravnik

Dr. Sardoč D.

ordinira v TRSTU

Via M. R. Imbriani 16, I. (prej. Via S. Giovanni)

od 9-12 in od 5-7 840

V skladišču vina

Trst, Via G. Caprin 4

je vedno na razpolago velika množina prvovrstnega istrskega in vipavskega vina, tropinova in marsale. — Pošiljate tudi na deželo. Priporoča se gostilničarjem in družinam za obilen obisk lastnik

(822) **Franc Tomažič.**

Velikanski dohodni-dunajskega 856

POHIŠTVA

navadne in finejšje vrste

ki se bo prodajalo po starih, nizkih cenah z 10% popustom

skozi ves mesec januar

Na drobno Na debelo

Največje jamstvo.

R. CAMPONOVO

Tel. 793 - Viale XX Settembre 33 TRST

Naročajte in širite „EDINOST“